

Előfizetési ár:
 Egész évre 6ft.
 Fél " 3 " 50k.
 Negyed " 1 " 50k.
 Egyes szám ára 12kr.

Laptulajdonos és szerkesztő:
KORBULY JÓZSEF
 Főmunkatárs:
HEGEDÜS ISTVÁN.

Szerkesztői iroda és
 Kiadó-hivatal:
 Kolozsvárt, Bel. Monostor
 utca 20sz.

Ny. Stein J. Kolozsv.

Metsz. Fiedler K.

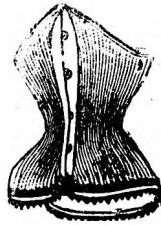
HIRDETÉSEK.

TAVASZI IDÉNYRE.

Dús választékban megérkeztek,
LEGOLCSÓBB ÁRBAN KAPHATÓK

BETEGH PÉTER

NŐI PIPERE ÜZLETÉBEN KOLOZSVÁRT, FŐTÉR
 a legdivatosabb díszített és díszítetlen kalapok, kalap formák és hozzá tartozó díszítő kelmék, kalap-fátylak, legyezők, kesztyűk és számtalan legújabb divatu pipere tárgyak.

NAGY RAKTÁR
 menyasszonyi koszorúk és fátylaktól, Batist- és len-hímzésekkel, a legjobb fajtájú és állású miederekből.

GYÁRI RAKTÁR
 por-köpeny, Jaquet és mantillokból, napernyők- és díszítetlen kalapokból.

Egy kitűnően képzett varrónővel (MARCHANDE DE MODES) rendelkezvén, ki csupán csak tisztelem részére van elfoglalva, lehetőségessé teszi a szakmához tartozó divatcikkeknek tisztítási és alakítási díszítéseknek stb. hihetetlen gyorsaság- és pontossággal eleget tennem.

Női ruháknak a legizletesebb elkészítését a legújabb divat szerint egy ruha-derék és az elő-hossza beküldése után, felelősség mellett elkészítetek.
 Teljes tisztelettel

BETEGH PÉTER.

(20)

EREDETI

FRISTER és ROSSMANN VARRÓGÉPEK.

Amsterdamban az 1883-diki kiállításon

„ARANY ÉREMMEL“

kitüntetett, tehát a legnagyobb elismerésben részesített

SINGER

varrógépeket készpénz, vagy 1 frt heti részletekbeni fizetések és hat évi írásbeli jóállás mellett ajánlja

Neeser János és társa

Kolozsvárt, tordanteza 1. sz.

(7)

(18-52)

FRANCZIA MODORBAN BERENDEZETT

EGÉSZ ÚJ

NŐI KÉZIMUNKA ÜZLET.

Lászlóffy József

Kolozsvárt, (főtér, Szathmáry-ház.)

Ajánlja a legjobb minőségű kötő fonalait, hárász, czérna, apróság és a női kézi munkához szükséges mindenféle kellékeit s gondosan összeállított raktárát.

Nagy választék fehér és színes patent és sima kötésű férfi-, női- és gyermek-harisnyákban.

Miederek, csipkék, szalagok, bodrok, béllés-nemüek és gombok.

Horgolás, himzés és filet munkához való anyagok; Congress, Java, Panama, Coble, Canava stb. szöveteit; továbbá fehér és színes Mignardis, Point d'Leet stb. díszély-szalagok készleteit.

Minden nálam vásárolt díszélyhez mintát díjmentesen szolgáltatok.

Mivel a női kézi munka az utóbbi időben igen előre haladt, igyekeztem minden hozzá való anyagot beszerezni, úgy, hogy azokat a divatlapokból választott minta után nálam a t. közönség megtalálhassa.

Beesés pártfogásukat kérve vagyok

(21)

illő tisztelettel

LÁSZLÓFFY JÓZSEF.

(5-5)

Vidéki megrendelések posta útján azonnal teljesítetnek; csomagolási-díj nem számíttatik.

AZ ELSŐ ERDELYI FUVÓ-ÉVÁR

KOLOZSVÁRTT.

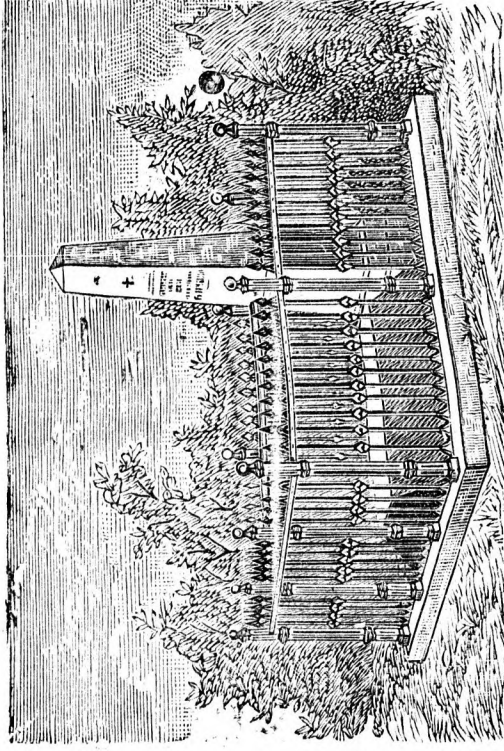
(19) (6-10)

Van szerencsém a már több mint 14 év óta fennálló és jó hírnévnek örvendő gyáramat a t. cz. közönség becses figyelmébe ajánlani. Bátorkodom egyszersmind tudatni, hogy mindenféle **gép-mű** és **épület-lakatos munkákat**, ugyszintén vert-vasból

SIRÁGCSOZATOKAT,
lépcsőzeteket,

VILLÁMHÁRTÓKAT

stb. a legrövidebb idő alatt,
legolcsóbb árban, elkészítetek.

Minták és rajzok a világ leghíresebb vasgyáraiból ki-került rajzok után készűlnek.

Minta-rajzok, műminták kívánatra adatnak, vagy vidékre postán bérmentve küldetnek.

SEEMANN JÓZSEF.

**Az e rovat alatt közlött ÚJ KÖNYVEK és ZENEMŰVEK.
Kolozsvárt Stein Jánosnál**

kaphatók, a hol vidéki szives megrendelések gyors és pontos teljesítéséről a legjobban van gondoskodva.

STEIN **JÁNOS**
erdélyi muzeum-egyleti könyvkiadó és könyvtárúrus
könyv-, mű- és zeneműkereskedése

KOLOZSVÁRT.

Új könyvek:

- Báró Sennyey Pál és gróf Apponyi Albert.** Irta egy magyar conservativ. 1 frt.
- A latin nyelv szótára.** A kútfőkből a legjobb és legújabb szótár irodalomra támaszkodva összeállította dr. Finály H. 10 frt.
- Zajzánból Khámin át Tiberbe** és a sárga folyó forrásvidékére, Przewalszky Mihájlovics Nikoláj orosz ezredes harmadik útja Közép-Ázsiába. Orszból dolgozta Csopely László. Szövegbe nyomott képekkel. 3 frt 60 kr.
- A Kisfaludy-Társaság évlapjai.** Új folyam. XVIII. köt. 2 frt 50 kr.
- Mezei gazda népszerű vezérkönyve.** Irta Galgóczy Károly. II. kötet: az állattenyésztés. 80 kr.
- A XIX. század pessimizmusa.** (Schopenhauer és Hartmann). Irta Alexander Bernát. 1 frt.
- Görög gyakorló könyv.** Hintner és Curtius nyelvtanaihoz. Irta dr. Hintner B. 1 frt 40 kr.
- Teréz és kisebb költemények.** Irta Ábrányi Emil. 80 kr.
- 1884. évi Rendeleték tára.** II. és III. 1 frt 50 kr.
- 1884. évi Törvények gyűjteménye.** I. 45 kr.
- Példázatok zongorán.** A leütések különböző nemeiről. Irta Szenkovits Gyula. 50 kr.
- A női szépség fentartásának, ápolásának és növelésének titkai.** Irta egy nagyvilági hölgy. Füzve 1 frt 70 kr. Kötve 2 frt.
- Az állandó gőzkazán és gőzgép-üzem kézikönyve,** vagyis a fűtők és gépészek törvényes vizsgáinál előforduló kérdések tárgyalása. Kozák György munkája alapján. Fordította és összeállította Fritz Pál. 60 kr.
- Compendium der Praktischen Medicin.** Von Dr. C. F. Kunze. 6 ft.
- Klinische Terminologie.** Von O. Roth. 3 frt 60 kr.
- Le socialisme d'etat.** Conférences faites au cercle Saint-Simon. Par Léon Say. 2 frt 10 kr.
- Mademoiselle Blaisot.** Par Mario Uchard. 2 frt 10 kr.
- L'année politique.** 1883. Par André Daniel. 2 frt 10 kr.
- Legons d'histoire littéraire.** Par P. Vincent et F. Bouffandeau. 2 frt 10 kr.
- De Pontoise a Stamboul.** Par Edmond About. 2 frt 10 kr.
- Le Général Chanzy 1823—1883.** Par Arthur Chuquet. 2 frt 10 kr.
- Entretiens sur l'histoire du moyen Age.** Par Jules Zeller. Première Partie. 2 frt 10 kr.
- Cours normal d'histoire.** Histoire général jusqu'à la mort de Henri IV. Par E. C. Coutant et A. Amman. 2 frt 10 kr.
- Athanase Coquerel fils sa vie et ses oeuvres.** Par Jules Devèze. 2 frt 10 kr.
- Les salles d'asile en France,** et leur fondateur Par Emile Gossot. 2 frt 10 kr.
- La cour imperiale a Compiègne.** Souvenirs contemporains. Par Sylvanecte. 2 frt 10 kr.
- Histoire de la Révolution.** Racontée aux petits enfants. Par Charles D'Héricault. 1 frt 80 kr.
- M. Pasteur.** Histoire d'un savant. Par un Ignorant. 2 frt 10 kr.
- La vie publique en Angleterre.** Par Philippe Daryl. 1 frt 80 kr.
- Un écolier américain.** Par Th. Bailey Aldrich. 1 frt 80 kr.
- Contes Macabres,** et autres et improvisations poétiques. Par Jules Nollée. 1 frt 80 kr.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY összes munkái. Az eddig

megjelenteken kívül magába foglalja a halhatatlan költő hátrahagyott műveit, melyek még eddig sehol sem voltak kiadva. Az egész mű nyolcz vaskos kötetben, csinos kiállításban, finom papírra nyomtatva fog megjelenni. — Egy-egy kötet körülbelül 8 füzetből álland, egy-egy füzet ára 35 kr.

Minden héten egy füzet fog megjelenni.

- A közjogi alap bukása.** 2 frt.
- A magyar kötöszók,** egyuttal az összetett mondat elmélete. Irta Simonyi Zsigmond. III-ik kötet: Az alárendelő kötöszók második fele. 1 frt 50 kr.
- Bozóti Mártha.** Színmű. 3 felvonásban. Irta Csiky Gergely. 70 kr.
- Vom Jüdischen Katechismus.** Von Dr. David Kaufmann. 20 kr.
- Die Physik im Dienste der Wissenschaft,** der Kunst und des praktischen Lebens. Herausgegeben von Prof. Dr. G. Krebs. 6 frt.
- Kurzes Lehrbuch der Chemie.** I. Theil Anorganische Chemie. Von Dr. Hermann Kolbe. 4 frt 80 kr.
- Traité d'escrime** pointe et contre pointe. Par Romuald Brunet. 3 frt.
- Ma Jeunesse.** Par J. Michelet. 2 frt 10 kr.
- Az élet öröme.** Regény. Irta Zola Emil. Fordította Tarnay P. 1 frt 60 kr.
- A házasság-élet.** Irta Dessewffy Arisztid. 1 frt 50 kr.
- Kendi Margit.** Történelmi dráma. Irta Bartok Lajos. 2 frt.
- Ruth.** Regény. Irta Beniczky Lenka. 1 frt.
- Utmutató Szeged város belterületén.** Alapos tájékozó idegenek számára, a Király-látogatás programjával és a város könyomatu térképével. 30 kr.
- Ezeregy éjszaka.** Teljes kiadás. A legjobb kútfők után. 1 füzet. 25 kr.
- A kisderek fölnevelése és halandósága.** Népszerű előadásban. Irta lovag dr. Giacich A. F. 60 kr.
- Ész és szív.** Vigjáték egy felvonásban. Műkedvelői színpadok részére. Br. Steigentesh után átdolgozta J. Jankovich Gyula. 25 kr.
- Gőzkazánok.** Kézikönyv gőzgép-kezelők, fűtők, kazán-tulajdonosok, gyári s gazdasági hivatalnokok számára. Irta Taborszky Ottó, gépészmérnök. A szövegbe nyomott ábrákkal és rajzi mellékletekkel. 1 füzet. 3 frt 50 kr.
- Egy polgár-család története,** (Pot-Bouille.) Regény. Irta Zola Emil. Fordította J. Jankovich Gyula, 1-ső füzet. 30 kr.
- Filozofemita füzetek.** Havi folyóirat. Többek közreműködésével szerkeszti dr. Báttaszéki Lajos. I. füzet. 1884. január hó. 40 kr.
- A honfoglalás kezdete és befejezése.** Irta Csuday Jenő. 50 kr.
- Der Römerbrief und seine geschichtlichen Voraussetzungen.** Neu untersucht von D. Wilhelm Mangold. 4 frt 32 kr.
- Néhány szó szarvasmarha-tenyésztésünk érdekében.** Irta Gothard Sándor. 20 kr.
- Életem és korom.** Irta Pulszky Ferencz. Két kötet. 5 frt.
- Molière vigjátékai.** Tizenkét kötet 5 kötetbe, vászonba kötve. 10 frt.
- Az új magyar gyorsírás tankönyve.** Nyelvünk természetéhez alkalmazva s különös tekintettel a magántanulásra. Irta Kele Antal. 1 frt 50 kr.
- A Stomfay család.** Színmű 3 felvonásban. Irta Csiky Gergely. 70 kr.
- Legújabb politikai divat.** Irta Timoleon. 80 kr.
- Legújabb politikai botrány.** Irta Anti-Timoleon. Válasz az előbbire. 80 kr.
- Kéraban, a vasfejű.** Regény. Irta Verne Gyula. Francziából fordították György Aladár és Illésy Piroska. 47 képpel. 2 frt.
- Jolán.** Angol regény. Irta Black William. Fordította Szász Károly. 23 képpel. 1 frt 50 kr.
- Csengery Antal összegyűjtött munkái.** 5 kötet. 10 frt.
- A vármegye szava.** Regény. Irta Kvassay Ede. 1 frt 80 kr.
- „Nő!”** Dráma négy felvonásban. 1 frt 80 kr.
- A gordiusi oszlop.** Regény. Irta Jósika Miklós. 1 frt 50 kr.
- Földadó, házadó, tőkekamat- és járulékadó,** valamint az általános jövedelmi pótló iránti törvények módosításáról. 20 kr.
- Paedagogiai encyclopaedia.** Segédkönyv tanítók nevelők stb. számára. 3-ik füzet. 30 kr.
- Piros bugyelláris.** Eredeti népszínmű dalokkal. 3 felvonásban. Irta Csepreghy F. 50 kr.
- Ágnes asszony.** Eredeti népszínmű. 3 felvonásban. Irta Lukácsy S. 50 kr.
- Kósza Jutka.** Eredeti népszínmű dalokkal. 3 felvonásban. Irta Lukácsy Sándor. 50 kr.
- Sárga osikó.** Eredeti népszínmű dalokkal. 3 felvonásban. Irta Csepreghy Ferencz. 50 kr.

ÉLET ÉS IRODALOM.

SZÉPIRODALMI ÉS TÁRSADALMI HETI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Negyedévre	1 frt 50 kr.
Félévre	3 " — "
Egész évre	6 " — "

Egy szám ára 12 kr.

LAPTULAJDONOS ÉS FELELŐS SZERKESZTŐ:

KORBULY JÓZSEF.

FŐMUNKATÁRS:

HEGEDŰS ISTVÁN.

Az előfizetési pénzek, valamint a lap szellemi részére vonatkozó közlemények a szerkesztőhöz küldendők. (Kolozsvárt, Belmonostor-utca 20. sz.)

Helybeli előfizetéseket elfogad Stein János könyvkereskedése. KÉZIRATOK NEM ADATNAK VISSZA.

I. Évfolyam.

Tizenkilencedik szám.

Megjelenik minden vasárnap 1—1½ ívnyi terjedelemben.

Kolozsvárt.
1884. május 4.

KORUNK ÁRNYKÉPE.

A lengyel metropolis, Krakkó, nagy emlékek, dicső hagyományok által megszentelt székesegyházában, az államiságától megfosztott, feldarabolt lengyel nemzet színe előtt egy ünnepélyes órában, életének bizonyára legmagasabb perczében, az 50 éves jubileumát ülő ősz költő Kaszewszky József népe megtörhetetlen önértetének, az emberiség lelkiismeretének elfojthatalan hangján, melynek megsemmisíthetetlen voltát már Tacitus örök időkre proklamálta, 1879. október 3-án tartott beszédét e szavakkal végezte: „Ma midőn az általános irány vastag materialista. ragaszkodunk kell eszméinkhez. Higyjünk inkább a szeretetben és testvériségben, mint az örökös állati küzdelemben a létért, inkább a gyöngébb jogában, mint az önzésben, higyjünk a békében, higyjünk mindenben, mi az embert felmagasztalja, ne pedig abban, mi lealacsonyítja. Jaj azoknak, kiknek nincsenek eszményeik s nincs anyagi erő, mely megmentse őket az enyészettől.”

Mélyen érezhető e szavak igazságát azon közönség, mely előtt elmondatának. Hiszen oly szomorú helyzetbe jutott, hogy az erő jogának uralmát kénytelen szenvedni, mint egy fájdalmas intő példa, állandó figyelmeztetés a népekhez, hogy az önzés, az önérdek kizárólagos hatalmába esett világnézet ily vigasztalan helyzetbe sodorja őket. Mintha elnémult volna a keresztyén szeretet szózata az értelmi kultúra ez eddig utol nem ért nagy-szerű századában, hogy méltán jósolja meg az ihletett költő:

„Titkon meghorzadok: Jézus szavad viszhangja,
E zaj, e fény között hajh! mind inkább kihál.”
(Hugo Viktor)

Másfelől mi magyarok fájdalmas csalódás martalécai lettünk. Eszélylyel, tapintatos férfiasággal, megtörhetetlen kitartással kivívott, visszaszerzett alkotmányos életünk második évtizedében mindenütt országszerte az elégedetlen zugolódás, a törhetetlen corruptio hangjai zavarják fel a hazán csüngő lelket: a jövőndő nemzeti nagyság képeivel megnépesített képzelmet. Kijózanodás bölcsesége volna-e az egyetlen tört kagyló, melyet szenvedélyes pártküzdelmeink viharából megmentettünk? És az európaszerte uralkodó kosmopolita gyakran

szemérmellen cynismusba átesapó erkölcsi állapot lesz mind általánosabbá. E rohamosan harapózó ragály megfertőzti az ifju nemzedéket már a családi tüzhelynél; kioltja kebeléből a nemes aspiratio tisztán fellobogó lángját és a fiatal tűz égő zsaratja elperzseli mindazt, mi a kedélyekben szent, nemes, magasztos: hitet, reményt és szeretetet. Könnyű vérrrel gyújtja fel adáz szenvedélye üszkével a családok nyugalmát, a nemzeti takarékoság által nehezen megőrizhető kincseit az erélynek, áldozatkészségnek léhán pazarolja; vakon rohan a jövő végtelen sivar birodalmába, nem visz útravalóul sem meggyőződést, sem meghatottságot, sem drága emléket, sem kétségbevonhatatlan hitet s törhetetlen szeretetet, sem reményt. Mi maradt tehát e szép kor örökségül, melyet a férfi kor átvegyen? Az önzés, melynek bálványá előtt már aanyai áldozat füstbe ment. Eladóvá teszi meggyőződését, a mult sok drága hagyományát, mindent, mit atyáink kiontott vérukkal szenteltek meg: a nemzeti nagyság, a nemzeti kultúra, a nemzeti küldetés és a nemzeti nyelv kincseit.

Szomorú előhang szólalt meg bevezető soraimban, de az csak viszhangja azon sokoldalú többé-kevésbé éles, kesergő vagy gunyoros, szenvedélyes és izgatottan kifakadó vagy a közönyösségig ernyedő, szélsőségekbe csapó radikalismus harsonájával reszeltető vagy a multba visszasovargó búsongás méla sípján olvadozó felszólalások symphoniájának, mely európaszerte emelkedik. Nem az érzélgős szív panaszos szavai, édes ábrándképek szertefoszlása miatti fájós kijózanodás akar nyilatkozni az itt megkisértett rajzban, melyet közéletünk jellemvonásaiból igyekszem hiven adni, azon meggyőződésben, hogy a baj forrásait fölismerni elengedhetetlen föltétel annak bármily kis mérvben remélhető gyógyítására nézve. Fölkeresem a vigasztaló vonásokat szintén, mert éppen nem az erkölcsi érzés, a vallásos emótiók, az igaz és szép kultusának teljes elhanyagolásában keresendő, szerény nézetem szerint, az általános vallás-erkölcsi nyomott hangulat.

Hiszen mi magyarok meglepetve tapasztaltuk a részvét azon megindító nyilvánulását, mely nemzeti nagy szerencsétlenségünk első hírére Európa nemzeteinél úgy, mint nálunk, megható alakban nyert kifejezést. Sőt a legádázabb háborúk, népeket irtó küzdelmek közepette is, népünk kebe-

lében izgalmas hévre fokozódott a rokonszenv az elnyomott mellett és a fellázadás az elnyomó ellen. A szellemi műveltség finomabb formái a társulási ösztön mind élénkebb fölbredése, a társadalmi eszmék és küzdelmek iránt minél fejlettebb érzék, az értelmi és erkölcsi, valamint anyagi pauperismus enyhítése körül fokozódó érdeklődés; magyarságunk és nemzeti hivatásunknak minden felé erős hangoztatása; az eddig kicsinylett és szűkkeblűen mellőzött iparos és munkás osztálynak fontos tényezőként elismerése: mind az újabb alkotmányos korszak vigasztaló vonásai. És mégis, ismétlem, pessimistikus, elsötétült felfogás nélkül is, közéletünk nagyon szomorú képet nyújt. Mitől eddig megvédett elszigetelt helyzetünk; a nemzeti nagyság iránt rajongó, bár elvakult lelkesedés felajzott minden akaratot, fellüzelt minden érzést, felgyújtott minden képzelmet; az ifju nemzedék önfeléd odaadással csüngött a nemzeti hitcikkékké vált aspiratiókon, melyeket ünnepélyes szónoklatokba hirdetett az elragadó nyelven megszólalt ékesszólás és a klasszikus formákból megszabadult hazafias, romantikus szenvedélylyel, fektelen lángolással csapongó, a mult fényes világába vissza esengő, de a jövő nagy sejtelméitől áthatott költészet; az álmaiból fölvert ama csodatevő Proteus: megújult nyelvünk minden alakot öltetni képessé vált: zengedezett, olvadozott a dalban, gyönyörű numerussal hangzott a szónok ajkán, hévteljes deklamaczióra idomult a színpadon. És a művelt külföld nagy politikai és társadalmi eszméit hirdeték, terjeszték egyes kiváló férfiak; az utopia fénye káprázlatá a nemzetet; és mint Tompa találóan lefesté Ikarus című versében: titáni erőnkben hitünk, elérhetetlen előttünk nem vala; mi gát, mi akadály előttünk állt, azt mind az igazságtalan elnyomó kormányoknak, mind a lánczra kötött nép állapotának tulajdonítók. És — buktunk, alázuhantunk.

Az elnyomatás, a szenvedő ellenállás nehéz napjaiban, a nemzet már csak politikai jogaitól megfosztott állapota következtében is a társadalmi és szellemi élet terére lépén utalva, erkölcsi öntudata belterjes erővel tartá egybe és irányozá a nemzet alkotó tényezőket egy közös cél, közös varakozás, közös törekvés nevében ernyedetlen cselekvésre. A nemzeti akaraterő bámulatos mértékben nyilvánult. A forradalom gyászos végére bü-

vös fényt vetett a szebb jövő kilátása. E hangulat nyugtalan, sovárgó lett. A hatvanas évek diadalujongásai, az egyszerre felszabadított politikai tényezők heves tevékenysége, az egymást tulszárnyaló ígéretek, a politikai programok hangzatos frázisai: mintha csak 1848 tavaszát varázsolták volna vissza s tették volna állandóvá. Nem tartozik feladatunk körébe a politikai pártok küzdelmét akár erkölcsi akár társadalmi hatásukban rajzolni. Hivatottabb tollak tevők azt erővel, ékesszólással. Csak azt vagyok kénytelen, mint tény, vitatni: fejlődő társadalmunk növekvésében lön megtámadva a politikai pártélet kizárólagos céljai, sokszor jellemtelen, ugynevezett politikai kényszerűség által indokolt üzelmei folytán. A közös célok helyét pártcélok foglalták el, a pártcélok színe alatt személys érdekek szomorító tusája állott be. A társadalom mozgalmassá, zajosabb élete elveszté az egészséges erkölcsi szoliditását; a külföldi áramlatok szabadon, gáttalanul lörtek be az európai missio nem rosszul hangzó frázisával elkapott nemzet állami intézményeibe, rontanak közoktatásügyének a régi hagyományokat elmosó hullámokkal, lopóztak ellenállhatatlan erővel a családi élet szentélyébe, szülők és gyermekek közti viszonyokat felforgatva vagy megingatva.

HEGEDŰS ISTVÁN.

(Folytatása következik.)

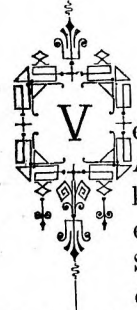
AZ UTOLSÓ BOBORI LEÁNY.

Írta:

PETELEI ISTVÁN.

(Folytatás.)

V.

Végezzünk, Sári, izibe — lökte ki. Te Ágnes bemégyesz. Van-e ott valaki? — kiáltotta az ajtó felé. Ha Csete, hát gazember s kitelik tőle, hogy ott leskelődik. Siess Ágnes, nem neked valókat mondok. Te itt maradsz Sári. Végezzünk. Ne húzodj, nem ütök meg . . .

Várt, míg Ágnes remegve futott el; meglöbálta a fejét a zajra, mely a kert végéből hallszott, ügyelte a messzebb-messzebb távozó léptek neszt, de merőn nézte a vénasszonyt s rá tette nagy csontos kezét.

Szerettem, megcsaltak — mondta tompa, nyomott hangon. — Vén lettem, csuf lettem, kaczagás lettem . . . Vagyok olyan, mint más; mi rosszabb rajtam? a szemem, a szám, a formám, az eszem? Ismertem a ránk vetett átkot, két nénem közt nőttem fel . . . tudod. Küzdtem ellene. Szép voltam, ügyes voltam: mit használt? A nénem nem ügyelték, nem bánták, ha beszélnek róluk. Bele voltak fásulva . . . szegyenlem, szegyenlem . . . Olyanokat tettek, hogy hire ment a rossz vérünknek . . . Kopójuk voltál, tudod. A világ mindent megtudott rólunk, a mi kaczagni való . . . Szerettem, tudod . . . Azt esküdte Csete, hogy ő is szeret. Verje meg az isten. Elhagyott, mikor jegyesek voltunk. Azt mondta: „a világért, az emberekért, a kényszerítésért” . . . én tudom, hogy nemcsak a hiusága volt az oka. Csak birni akart, mert olyan vagyok én is, Bobori vagyok, s ha másképp nem jut hozzám, hát a házasságig licitál . . . Nem estem el; nem rosszabb a vérem, mint másé, megmutattam. Az egész világot utálok; a Csetéket jobban, mint az egész világot . . . Az én életemnek nem volt reád szüksége, te szeretőkopó te, a ki nénémnek szolgáltál. Ki mondja, hogy rossz a vérem, ki meri mondani Ágnesről? Felnőtt, olyan tiszta, mint a harmat. Megenyhültem volna, ha vele visszaadhatom a kölesönt Csetének, ha belevesz Csete Dénes s Ágnes úgy keseríti meg az életét, mint a hogy ők megkeserítették az enyémet. Mert így tett volna, mert nem is tud szeretni . . . És te — és kicsattant a hangja egyszerre Mimi kisasszonynak — és te szeretőt akarsz csinálni belőle, te rongy, te aljas . . . és egy Csetét akarsz ide hozni szeretőjének . . . Ott az ajtó, a hol be akartad vezetni — ki azon! ki most mindjárt. Be sem lépsz többet a házba. Ott, ott . . . a mig bírok a haraggal.

Szinte fuldoklott. Egy huzomba beszélt, lihegett s mutatott a kezével az útra.

Sári meg sem mozdult.

— Itt vagyok én is itthon — mondta hidegvérrel — nem kergethetsz el.
— Nem kergetlek, de ki foglak dobálni most mindjárt.

Sári megfogta a kinyújtott kezét.

— Ne mozdulj.

— Ne érints.

— Egy a vérünk, nem vagyok cseléded.

— Kopó vagy, átok vagy.

— Bobori vagyok . . . Nincs nevem ugye, mert Bobori Zsófi nem adott, de az övé vagyok, a pora is megmondaná, ha megkérdeznéd s jussom van itt . . . Kopó voltam . . . parancsoltatok. Te nem, te nem, de mért rivallsz reám. Én is szerettem Ágneset . . . mit tettem? Ő szereti a fiut s a fiu is ötet, mért nem hagyod? mert irigyled, mert irigyled.

— Hazudsz.

— Oda dobnád a gyermeket a boszudnak, de nem lehet, de nem szabad . . . Jó voltam, üzletek, cselédnek tartottatok, most szememre vetted . . . Nem megyek innen, nem. Mit tettem?

Bobori Mimi felemelte a kezét s mutatta az ajtót. Csak úgy szakadt ki belőle, mintha éles késsel vágnák fel belsejéből: „Ki . . . ki innen; ki-dobatlak . . .”

Sári megnézte, s mintha valami gonosz jutott volna az eszébe, hirtelen megfordult.

— Ne hívasd a cselédet, elmegyek a nélkül is, látlak, még el nem felejtisz — s olyan szaporán, hogy alig várta volna tőle az ember, ment végig az úton; a kaput bezárta erősen.

Végig ment a Maros-parton s a város utóján a vámos háza előtt állott meg. Megdőlt a karfához s a vámfizetésért megálló szekerek mindegyikét megkérdezte: „Hova megy, bátya?”

Egyik azt mondta: „Bényére.”

— Vigyen oda engem. Megfizetik kendnek.

VI.

— Durva a formám, ugye — mondta Benkő esendes, kérő hangon Ágnesnek s faragatlan vagyok. Nem is bizhat bennem senki, pedig olyan tudnék lenni, a milyennek akar. A milyen voltam, hát voltam, de nem is tudom, most milyen va-

TÁRCZA.

PÁRIZS.

Párisnak egyik előnye, hogy itt mindig lehet újat látni, képzőművészetek dolgában. Egy kiállítás a másikat éri, sőt néha, mint épen most, három-négy van nyitva egyszerre; nem is szólva az árverezések palotájáról (hôtel des Ventes), hol egymást csaknem érik az eladás előtt pár órai szemlére kitett képgyűjtemények.

Nagy élvezettel tekinttem be a francia vízfestők kiállításába (exposition des Aquarellistes français). Oly tömeg volt jelen, hogy perczekig a szó szoros értelmében nem lehetett mozdulni. A kik azért jöttek, hogy a kiállítást nézzék, ugyan csalatkoztak; de ilyenkor csak azért tódul az elegans urak és hölgyek serege, hogy ki-k elmondhassa magáról: Én is ott voltam!

A helyiség igen szép és czélszerű. Hosszu

szőnyeges előcsarnok monumentalis lépcsőzethez vezet; ennek végén nyílik a roppant terem. Diszitése komolyan gazdag. A falakat sötét szövet borítja; a padozatot és butorokat gránát plüs-féle. Négy felé nyíló pamlag emelkedik a közepén; van sok szék, néhány asztal; az ember egész kényelemmel pihenhet és társaloghat. Az üveg-fedélzet alatt óriási velum szűri át a világosságot; este számos csillár ég, melyeken a gáz lángjai közzé elektrikus üveg-hólyagok vegyülnek. Vagy kétszáz arany keretű vízfestés sorakozik a márványkönyöklő hosszában, mely a termet körülfutja, hogy a néző kényelmesen reá támaszkodhassék. Minden oda hat, hogy az ember kellemesen érezze magát, s hogy lelke önként megnyílják a művészet nemes élvezetének.

E kiállítás egyik érdeme, hogy csupa válogatott művekből áll. A sok közül egy pár inkább maradt meg emlékemben; ezeket fogom csak elősorolni. Ezen módon, igaz, sokszor mellőzzük a jobbat; benyomásaink élénksége nagyrészt a pusztá véletlentől függ.

Néhány női arczkép vonja mindjárt magára a figyelmet. Egész alakok, egy-egy láb magasak. Némelyeket ifjabb Dubuffe festette. Ezek, álmosszerű pompás öltözetekben, hol egyenesen állanak, ind szőnyegeken, halvány redőzettel a háttérben, —

hol ülnek olasz ég alatt, márvány lépcsőkön leomló uszálylyal. A kidolgozás, mely itt a földolog, bámulatosan ügyes, finom és gondos. A testrészek kivitele, természetesen, a legvégzettebb; itt a színárnyalatok észrevétlenül folynak egymásba. Rembrandt-kalappal fején. Oldalt áll, fejét a néző felé fordítja s felemelt kezében strucz-legyezőt tart.

Dubuffe egyetlen allegorikus vízfestménye (Caritas, Fides, Spes) hasonló tulajdonokat árul el s a mellett különczködő, de kedves, néha kissé mesterkelt kedvességű, eleven és gazdag képzelődésről tanuskodik. A három főalak nyulánk természetén végig kigyózdó leplek, a picziny száju, fűrtös fejű lebegő gyermekek, a háttér szeszélyes tájképei, számtalan részlet, cziczoma, mindez érdekli a szemet, ha nem is vonzza mindig. Valami szokatlant alkotni egy elcsépelet tárgygyal: ez volt a szerző célja, e célnak itt-ott még a rajz helyességét is alárendelte. A kis gyermek mozdulatja, ki márvány korlátan lovagol s a reménynek virágot nyújt, rendkívül kedves.

Dubuffe szomszédja, Jourdain, megint női arczképekkel gyönyörködött. De modora más; öltözetei egyszerűbbek; nem mélyed úgy be a kidolgozásba; talán nem tetszik annyira, de erősebben hat s látszólag kevesebb munkával, mégis bámu-

gyok, csak . . . ha megmondaná a bánatának okát, isten ugye' de nem esküszöm, hanem szétszedném a világot, hogy segítsek rajta. Persze, hogy kiczagna engem mindenki, ha hallana s úgy-e nem is bizik bennem maga sem s nem mondja meg: mi bántja.

— Semmi, semmi bajom — felelte Ágnes s lesütötte a fejét.

— Ne csaljon, Ágnes meg, fonnyad, látom, hogy fonnyad. Hát tudtam én eddig kérni . . . de hogy tudtam, de látja kérek most. Megkeresném a bánata orvosságát.

Úgy kért, hogy kerek arcza kipirult bele. Az ujjait mind ropogtatta s néhányszor fel- s leemelte a kalapját, hogy hüljön az agya.

— Akartam is — akadozta Ágnes — de a néni . . . Én tudom, hogy a néniért se tenné meg, a mire kérem.

— Mit Ágnes, mit — unszolta Benkő.

— Azt hiszem, már elmondta a néni. Hiszen úgy-e mindent elmond. Úgy-e már mindent elmondanak egymásnak?

— Mi, Ágnes? — s Benkő kissé ijedt csodálkozással ismételte: „Mi együtt Mimi kisasszonnyal . . . mi?”

— Igen — Ágnes felnézett, mintha igen természetes dolgot mondott volna — és úgy hiszem, úgy tudom . . . Aztán nem is szólhatok ezért.

Összehuzta az ajakát, rákoppintott néhányszor a padra, melyen ültek s egy ölébe gördült levelet ingerülten dobott el.

— Aztán nem is tudom, mire kérjem. Érzem, hogy rosszul bánnak velem, s hogy az nem is lehet másképp. Néha sírok, mert gyermek vagyok, aztán álmodok valami kedvest s szeretnék nevetni, de nem lehet. Aztán nem is tudok semmit s nem is hiszem, hogy kérni tudjam valamire.

Egy könyve perdült le; feltörölte hamar s meg-simogatta homlokát.

— Tudom, hogy beteg vagyok s az egész dolog csak betegség. Hamar kifáradok, a néni soha sem fárad s nyughatatlan vagyok, a néni soha sem nyughatatlan . . . De igazán kérhetem valamire; de igazán?

S hirtelen oda fordult Benkőhöz, megfogta a

figyelő ember bütykös uja hegyét, mosolygott s sugta érdekelve:

— Mit tud Csete Dénesről? Szeretnék valamit tudni róla s mindjárt megnyugodnám. S nincs senkim. Úgy-e már elfordul, látja, már haragszik . . . látja.

— Én . . . én — dadogta Benkő — én tudjak meg valamit arról . . . arról a . . .

— Egyszer — folytatta izgatottan a gyermek — egyszer a néniem is említettem, nyolcz nappal ezelőtt, a miután Sárít elküldte, pedig én nem csináltam semmi rosszat s Sári sem, csak jót akartunk tenni. Azt kiáltotta nekem a néni: „hát mindenkinek el kell kárhozni, a ki Bobori . . .” Hát bűn az, elkárkozás, ha róla beszéllek? Hát akartam én valami rosszat?

Az ajaka rezgett s a szemében meggyült a könny. Elfordította fejét s látszott patyolat nyakán egy pár kiduzzadt s tánczó é . . . Hirtelen felkelt, kötevényét megrázta s intett Benkőnek, hogy maradjon.

— Úgy is jön a néni mindjárt — mondta és elfutott. Síri akart, hogy ne lássa fűn-fán egyéb a könyvét. Nem tudta mért, de fájó, kínzó keserűség öntötte el. Végig futott a kis ösvényen a Marosra néző korlátig s oda ejtette homlokát a deszkákhoz és zokogott.

(Folytatása következik.)

A KORSZELLEMEK ÉPÍTŐI*)

Lerontod a falat, mely e várost védte,
Öntözé nem egyszer őseidnek vére?
Nem bánt a kegyelet: a romok e lelke,
Mely a mult alakját tartja átölelve?

Lerontod e falat, porladó kezeknek
Verejtékes művét, a melyet emeltek
A család tűzhelyét félve aggódással,
Megáldták imával évszázakon által?

*) E költeménybe szőtt mondát a Ça ira cz. később híressé lett forradalmi dal keletkezésére nézve egy kis költői átalakítással Michelet „Francia Forradalom Története” cz. műve I. k. 484. lapján olvasható következő helyére építém: „E dal (Ça ira: „Megleszen”) útravaló, buzdító volt. mint azon prózák, melyeket azon zarándokok énekeltek, kik a középkorban a Chartres és Strassburg székesegyházait építették.”

Hald tőlem a mesét, történet volt régen,
Hogy a kegyeletnek kezéd rabja légyen . . .
Emléke fölkiért egy rajongó korból,
Mely hogy építhessen csupán azért rombol.

Messzi hosszú útra zarándokok serge
Elindul imával, készen küzdelemre.
Kebükön a szent jel, szívükben a béke . . .
Ne mennének bátran istennek elébe?

Vészes út fásasztja . . . szükség is lankasztja,
Haza sovárgásuk kedvüket fogyasztja,
Borongva gondolnak családjukra otthon,
Jegyes a mátkára . . . de megy, hogy harczoljon.

Mi készíti? Mi üzi? Mi hajtja? Az eszme:
Sirért harczol, üdvöt sirón túl keresve.
Földi lét határát keveselve itt lent,
Sovárgó fohászszal keresi az istent.

És azon bágyadtan Strassburg alá érnek,
És azon fáradtan örülnek az éjnek.
Imhol, de mit látnak: templom állott félben,
Történetét hallják csoda szép regében.

Egy ábrándos ifju jött ide északról,
Ki erdőt, ligetet, mezőt bebarangol,
Gondolatot rajzol a futó homokba,
Kőbe lehel eszmét, ha vésőjét fogja.

Égi sovárgásnak epedő fohásza,
Rabul esett szívnek örök vágódása
Szállja meg . . . nem nyugszik; mező, halom szűk lesz,
Visszasir az égbe meredő fenékhez.

És e fenyves erdőt viszi szive, lelke,
És oda lehelli merész épületbe,
Mely magasba törjön, ivről-ivre felebb,
Az eget keresve egyre mind közelebb.

Terve kész, a város azt el is fogadja,
Építő mesternek azt ki is adatja.
Hejh, de lassu, lomha keze a munkásnak,
A hit fogyatékán . . . végre meg is állnak.

A tervező művész sulyosan beteg lesz,
Nincs erő, nincs ember ama dicső tervhez.
Zarándokok hallják, fáradt kezük mozdul,
Szívük, lelkük lázas heves izgalomtul.

Hajnal hasadtára ezer kéz falat rak,
Önkéntes munkása a szent gondolatnak:
A mester meghallja, öröm elragadja,
Ça ira, ça ira, szól rebegő ajka.

latosan élethű. Vegyük például amaz estélybe készülő asszonyságot. Kőszinü posztó bundája valódi remekje az utánzásnak. Ezen alakban eredeti gondolat, hogy hátulról van letéve s az arcot csak a tükör homályában pillantani meg. Talán nem tartotta a festő elég érdekesnek? A háttért élénken megvilágított veres fal képezi, esecsebecsékkel, minők a budoárokat ékesítik. Ezen meleg, csaknem izzó szín sajátos módon kiemeli hölgyünk komoly alakját, méltóságosan kanyarodó fekete uszályával.

Jozrdain második nagyobb női képén a háttér sötét zöld (fű és erdő), az alak világos (rózsákkal tarkázott halvány fakó színű kelme). Itt is a ruházat egyszerű, bár elegans; a gallér és hajtókák violaszín bársonya remek. De kivált az arc, kis szalma-kalapja átlátszó árnyékában, gyönyörű színezetű. „Be jól néz ki nagysád! — mondanók szívesen e szóke szépségnek; arcza csaknem bar-na lett és piros az üde falusi légtől!”

De hagyjuk a nőket. Ime számos tollrajz De-taille-tól, a híres csatafestőtől. Hiven tükrözik vissza a katona-életet. Főképp emez utcái tusa, valamely arab város erkélyes faházai közt. Megható, mint minden, a mi igaz, egy fiatal bakának jó indulatu, egyszerű arcza, ki a golyó-záporban bátran puskáját tölti. Honnan került ide s mit keres evad

országban? Talán békésen szántaná apai örökségét, ha nem volnának oly bolondok az emberek, oly önzők.

Brown, a mult századbeli sport-élet szokott festője itten csak modern vadászokat és lovornóket állított ki. Többi közt egy gyönyörű almászürke paripán ülő hölgyet, ki sas orráról ítélve, angol lehet vagy amerikai.

Most következik Adan kiállítása. E fiatal művész nagyon ismeretes egy mult évi festményéről, melynek czime: ő s s z e l. Le van lithographirozva s minden boltban árulják. Magas fákkal beültetett Terrasse-t ábrázol, melyet hervadt levelek borítanak s melynek alacsony falára magános nő könyököl, mozdulatlanul elmerengve a vidéken. Hasonló érzést kelt a nézőben Adan egyik itt kiállított aquarelle-je. Falusi templom tövében sírok látszanak, elszórva. Egy szegény leány fűvet jött szedni a sírok közt. Mikor már indulna vissza, töltött kötevényével megáll s szomoruan nézi az elhanyagolt kereszteteket.

Egy más ábrándozó, ugyancsak Adantól, ama halász fiu, ki a tengeri gát széles kópárkányára telepedett s összekulcsolt lábakkal, kezére nehezke-dő testtel, melyet benső vágyai jelképe gyanánt az imént viznek eresztett.

A szüretelők nagyobb kép, számos alak-kal. Központját hordókkal megrakott taliga képezi; azon ülnek vagy mellette haladnak csinos parasztleányok, görbe hátú vének, borzos gyermeközök, kik a szőlőt boldogan dézmálják, munkához szokott ránczos kezű asszonyok. Mind e népség csendes beszéd közt ballag az egyenes országúton, ama kis falu irányában, mely felett szeliden piroslik a leáldozott őszi nap viszfénye.

Adan ecsetje könnyű, finom, gondos; színezete mérsékelt. Harpignies tájképei egészen más hajlamokra vallanak. Ez utóbbi élénk, erős benyomásokat kedvel; áhitattal ragaszkodik a természet-hez, de válogat benne s a megragadó, sajátosabb jelenetek birják inkább utánzásra. Azokat aztán nagy vonásokban, széles bátor ecsettel festi. Tiszta vízben tükröződő magános kőhid, éles, sötét ivével; fehér felhős vakító tavaszi ég, melyen néhány leveletlen fatörzs nyulakodik fel vékonyan és feketén; meredek út, torzonborz vén fűz mellett, mely ijesztő kisértetként emeli karjait az alkonyatban, míg az út végében mélyzva kél a sápadt teli hold; azon költői ellentétek, mivel semmi mesterkelt nincs bennük, rendkívüli hatással bírnak vásznain.

Lambert, mint rendszeren, megint egy csomó ölellyel és fiatal macskával kedveskedett. Mel-

Ca ira! Ca ira! . . . ajkról-ajkra zendül,
Viszhangzik bérczeken, völgyeken keresztül.
Oh, szent dal! Először templom építésre
Buzdítád az embert, mikor születel te.

Később lett belőled forradalmi ének,
Melletted romboltak s újra építének:
Más templomot, melybe emberiség fér be,
A testvériségnek örök szent nevébe.

Igy épült a templom . . . korszellem kezétől
Az emberi létnek arca eként szépül;
Rendre sugározván halhatatlan Eszmét,
Leszen ez arc mindig szebb és fényesebb még.

Oh, mily áhitattal, igaz indulattal
Védtek meg e várost erős várfalakkal,
Duló csaták elől szentelt menedéktől,
Pusztá rom lett voln' a város ezek nélkül.

Hallottad e regét, nem riaszt el még se?
Romboló kezekkel mégis tovább mészsz te?
Szent vala imátul, szent vala a könyvtől,
Szent vala a vértől: szived meg se rendül?

— Nem rendül, mert hallom, korszellem, szavadat
Ragad, visz új eszme, új vágy, új gondolat.
Az emberiségnek nagy zarándok útján
Pihentem már egyet, tovább mehetek tán.

Várfal összeomlik, nyílik utca, város,
Egy világgal testvér kezet foghat már most.
Kiváltság . . . e zárfa . . . leomlik és szétül,
Virány a nyílt utcán a városba készül.

Képedet hadd lássa, természet, az ember.
S hogy ne küzdjön meg az egész végtelennel:
Szép keretbe foglal téged, oh természet,
Alkotó kezével: isteni művészet.

De még egy hiányzik . . . ha vizár szokellnék,
Viritó terek közt egy valami kell még:
A szobor: ez érzebe átköltözött eszme.
Oh, viraszsz, oh viraszsz e város felett te.

Hirdesd te az eszmét, a mely halhatatlan,
Változó világban, maradj változatlan.
Duna partján három szobor szeme éber,
Három halhatatlan örök' szellemével.

Szép szülővárosom, nagy király szülötted
Szobor képmásában mért nem áll előtted?
Hirdesse a bérczek kies hazájának,
Hirdesse a völgyek csöndes magányának,

lette Isabe y kissé régi műveiből egy pár renaissance-kori jelenet van kiállítva, tarkán színezett picziny alakokkal.

Egy lépéssel tovább teljesen korunkban érezük újra magunkat Delort gyengéden hájos, keresett szépségű finom nő-alakjaival. Typusok ama csintalan szobaleány — be prózai elnevezés! — ki urnője pipere-asztala előtt állva, vékony ecsettel érinti ajkait, oly szakértő ügyelettel, mint egy festő, ki remekművén dolgozik. Remek valóban egész mesterkéltséggel kis alakja, a kerek szárnyu pántlikás kis fejkötő, a zöldes fehér muszelin ujjas, a sűrűn összeráncolt rövid atlasz szoknya, melynek halvány rózsás színében nem győz a szem gyönyörködni. Ezen tündér-szoknya igazán a művészi ügyesség netovábbja.

A festészet technikai része talán korunkban érte el legnagyobb tökélyét. Példa erre Vibert festménye is, mely virágot szedő delnőt ábrázol. Nézzük a delnő japáni reggeli öltönyét. Zöldes fakó szín, itt-ott élénk himzésekkel, ezüst szálakkal stb. Lehet-e jobban utánozni a valót? Az ember szintugy érzi ujjai végén e sajátszerű, tömött posztónak atlasz-sima érintését. A svéd kesztyűk finom édessége, a kék virágos edény ragyogó máza, minden butor, a gazdag otthonban, mester kézzel van

Hirdesse a szívek lobbanó hevének,
Hirdesse az elmék sugárzó fényének:
Bölcsője a Nagy-nak, e város maga nagy!
De szép keret kell ám ily dicső alaknak!

Természet szépségi köztünk hadd marasz szák
Őt, ki vala köztünk maga az Igazság;
Nyugodt arcát lássa, ki a ellen lázad
Igazság védője a magyar hazának.

Lerontjuk a falat... „Megleszen! Megleszen!”
E dal zengjen mind'ütt, dolgozzunk szüntelen;
Jobb népek szebb várost a korszellem épít,
Ennek szavát érti, követi ki szépit.

HEGEDÜS ISTVÁN.

SZINTE FELÁLDOZTÁK!

Angoltól.

SÁMI LÁSZLÓNÉ.

(Folytatás.)

VI.

A még mindig lázas beteget röviden megvizsgálva, s néhány halkán váltott kérdés és felelet után, az orvosok Marira bizva a beteget, a mellékszobába vonultak.

— Doctor Selby — kérde Fairfax nyugodtan, mi az ön véleménye a Nugente kisasszony baja felett?

Selby a fejét rázta.

— Azt hiszem uram felesleges önnek megmondani, hogy ön nem tudhatja mindazt e szegény leányról, a mit én tudok. Öröklött szívbetegség s az öröklött rettenetes ellenségek, s ellenük küzdeni nagy és nehéz feladat; évek óta fáradozom azon, hogy a Nugente kisasszonyt fenyegető veszélyt elhárítsam.

Doctor Fairfax változhatatlan nyugalommal hallgatta.

— Reményem nem veszi tolokodásnak tőlem az orvos ur, ha azt kérdezem, hogy gyógykezelésében minő rendszert követett ön?

— Oh nem, sőt helyeslem az ön kívánságát, orvosok között mindig tökéletes bizalomnak kellene lenni; azonban megbocsátja ön azon megjegyzésemet,

hogy Nugente asszonyság mindig meg volt elégedve leánya körül tett kezeléssel.

— Kétségtelenül — volt a Fairfax hideg válasza. De Indiában sok tapasztalatot szereztem s a betegségeknek újabb kezelését láttam. A benszülötteknek nagyon eredeti eszméjük van s néhány kitűnő új orvosságuk, melyek néha igen jó hatással bírnak; hatalmas ellenszerük van például a méreg ellen, s az idegbántalmakra különös csillapítójuk van. Fogadok, doktor ur, hogy ön nem tanulmányozta oly alaposan az orvosi tudományt ezen ágait.

— Oh igen; azt hiszem, kevés gyakorló orvosnak volt annyi tapasztalata az ilyen kényes esetekben, mint nekem, kivált az agy bántalmakban teljesen biztosnak érzem magamat. Például: kevéssel ezelőtt két magasrangú hölgy volt a kezelésem alatt, kiknek elmezavara nagy aggodalmat okozott családjok körében s rövid idő alatt oly szerencsés voltam, hogy teljesen meggyógyulva adhattam őket családjuknak vissza. A mellékszobában fekvő betegünknek az esete rendkívül hasonlít azokéhoz; ugyanaz a nagy idegesség, heves kitörés, indulatosság, ugyanazok a megmagyarázhatatlan szeszélyek, ellenszenvek s ragaszkodások épen olyan gyenge testalkattal.

— Szabad még egyszer kérdeznem, hogy e betegségek ellen mik az ön gyógyszerei?

— Teljes nyugalom, minden testi fáradságnak s izgatottságnak az elkerülése s koronként egy kevés idegerősítő orvosságnak a használata.

— Doktor Selby — mondá Fairfax erősen nézve társa szeméi közé — és önnek határozott véleménye, hogy Nugente kisasszony szivbajban szenved?

— Minden bizonynyal — volt a válasz — és nem csuda, anyja is e betegségnek volt az áldozata.

— És ön azt állítja, hogy elmezavarnak a jeleit is vette rajta észre? — kérde Fairfax.

— Főlek, hogy igen, sőt mondhatom, hogy nincs kétségem benne.

— Van-e önnél véletlenül azon orvosságokból, miket Nugente kisasszonynak szokott rendelni? Alig merem hatásukat kétségbe vonni, miután ön oly régóta és oly gyakran alkalmazta.

A doktor Fairfax nyugodt, átható tekintete orvos társa arcára volt függesztve, de oly nyugodt s természetes volt nézése, hogy lehetetlen volt meghatározni, hogy volt-e valami különös jelentőség benne.

ecsetelve. S mily ügyes a színek összeállítás! Középen a világos öltözet; az előtérben, szemképrázató virághalmaz; körös-körül setétebb színárnyalatok biztosítják a hatás egységét.

Leloir nem kevésbé bámulatos a kivetelben; egy pár képénél a tárgy is érdekes. E rococo öltözetű menyecske, nyitott ernyős zselyeszékén, melyet liberias és turbános ind szolgák sebes léptekkel visznek ismeretlen tenger partján, — kedves gondolat, legyezőnek. Egy másik, nagyobb, már nem legyezőnek szánt kompoziczio, mult századbeli korcsmakertet ábrázol, tekepályával, lugassal, ivókkal; az előtérben hordókra felpecszelve, két rögtönzött modél ül egy jó öreg festőnek. Ez utóbbinak szürke kabátja, hossza szárnyaival, felséges darab! A kövér korcsmáros is jó egy alak, a mint nézi, hogy megy a festés. S a két modél közül kivált a leány kifejezése, finomul van eltalálva: meredten tartja magát, mint ki nincs szokva e szerephez s értelmes képén, melyet büszkén feltart, erőszakolt komolyság s a kielégített önértet titkos öröme mulatságos vegyületet képez.

Végeznem kell, még mennyről nem szóltam! Laurens érdekes történeti rajzairól, a Merovingiek korából; Worms, Zuber tájképeiről. Rothschild Mathaniel báróné is megérdemelne legalább egy em-

litést; olasz tájfestményei diletánsnak bizonyára diszére válnak.

A képeken kívül, egy más érdekes kiállítást képez itt — a nézőközönség. Többnyire az előkelő világhoz tartozik s a divat legfűresőbb találmányai szemlélhetők rajta: földig érő ezerránczu női kabátok; czukorsüvegbe végződő nemez kalapok; tokok, plüs-ből, szorosán ráfeszítve a vállakra s felső karokra, mi a nőnek olyan kedves pinquin-féle kinézést ad; s ama roppant csomók, hátul, a derék alján, mik azért kényelmesek, hogy szükség esetére pótolhatják az asztalokat, mikor az ember kalapját, például nem tudja hová tenni. Ha e sok pompa közzé egy-egy ócska, ügyellen szabásu köntös vegyül, az bizonyosan valamely milliomos angolnéé, ki Párison átutazik.

DE GERANDO ATTILA.

De azért a Selby kezei mégis reszkettek egy kisértő, midőn kabátja oldal-zsebéből a kivánt üvegcset kivette s a mosoly, mi tettét kísérte, nagyon erőltetett volt.

— Oh igen — mondá természetes közönyösséget szinlelve; ritkán jövök ide a nélkül, hogy el ne lássam magamat olyan szerekekkel, melyekről tudom, hogy rendszeren szükségeltetnek. A Nugente asszony tudósításai oly világosan s kimerítően vannak írva, hogy a beteg hogylétéről mindig helyes tudomásom van.

— Tehát nem ez volt az első ilyen komolyabbféle természetű rosszullet? — kérdeé Fairfax.

Doktor Selby habozott.

— Ez a mostani talán komolyabb volt — mondá — a mi igen természetes, miután Nugente kisasszony is idősebb, de ugyanolyan jellegű, mint az előbbieket voltak.

S a kezében levő orvosság mindig használt? Alkalmazta ön már többször is? — kérdeé Fairfax.

Valóban, Selby ur a türelem és hosszantűrés ritka példánya volt. Fiatalabb orvostársának a kissé hosszasan tartó kérdezősködése s vizsgálóbírói modora sem hozta ki sodrából s természetes nyájas simaságát egy percze sem veszté el.

— Azt hiszem, hogy a Nugente kisasszony felgyógyulása mindig elég biztosítéka volt szemem hatáskörének — válaszolá kissé szemrehányó hangon.

Doktor Fairfax meghajtottta magát.

— Az ellen nincs semmi szavam — jegyzé meg Fairfax, kezét az orvosság után nyujtva ki.

A doktor Selby keze hideg volt és reszkett, a mint az üveget a társa kezébe adta. De e körülmény kikerülte a Fairfax ur figyelmét, ki a kidugaszolt orvosságot előbb az orrához vitte, azután a dugot visszatéve, hosszasan és mélyen elgondolkozott. Feje az ajtó felé volt fordulva, mintha hallgatózna.

Néhány perczeig tartó mély és kínos csend állott be, mialatt mind a két orvosnak az idegei tulfeszülve látszottak lenni.

Végre doktor Fairfax megszólalt:

— Doktor Selby — mondá — az idő drága. Ezt az orvosságot beadjuk-e rögtön?

A kérdezett szemek különösen ragyogtak.

— Mindenesetre — volt a gyors válasz — minden pillanatnyi halasztás növeli a veszélyt.

A mint beszélt, közeledő léptek hallszottak. Doktor Fairfax rögtön az ajtóhoz ment, kinyitotta s Compton Alwint beeresztette.

A doktor Selby arca egészen elváltozott, midőn az ujonnan jött belépett.

— Doktor Selby — mondá Fairfax — engedje meg, hogy Compton Alwyn urat, a megboldogult Nugente ur gyám és fogadott fiát s Calcuta leggazdagabb lakosának az örökösét bemutassam.

— Alwyn — folytató, Fairfax barátjához fordulva — doktor Selby épen alkalmazni akarta azon hathatós szereinek egyikét, melyet eddig a Klára kisasszony lázas rohamaiban oly sikeresen használt. Épen jókor jöttél, hogy tanuja légy ez eljárás elleni komoly tiltakozásomnak.

A mint beszélt, a kezében levő üveget még jobban megszorítá, hátát az ajtónak támasztva, orvos társa szemébe nézett.

Doktor Selby e váratlan megtámadás után is hamar összeszedte magát.

— Doktor Fairfax — mondá — az ön lovatlan és teljességgel nem collegialis eljárása mélyen megbotránkoztat s óvást teszek ellene. Én eddig olyan türelemmel s tisztelettel viseltetem ön iránt, mit beleavatkozása bizonynyal nem érdemelt; de ez már túl megy a türelmemen. Már most én fordulok ön ellen és határozottan megtiltom, hogy a törvényes gyámja által gyógykezelésemre bizott beteg ügyeibe továbbra is

beleavatkozzék. Nugente asszony gyorsan elintézheti a kérdésben levő tárgyat s ha szükséges talál lenni, hogy a körülmények nyilvánosságra jussanak, meg vagyok győződve, hogy az orvosi kar egyhangu támogatását megnyerem.

— Vajjon Selby ur bizonyos e ön benne, hogy a körülmények nyilvánosságra jutását szeretné? Vagy talán kétségei vannak az eredmény felett?

Doktor Selby egy pillantást vetett a kartársa kezében levő üvegre, de e pillanatban még nem merete annak visszaszerzését megpróbálni.

— Nem, Compton ur, nekem nincsenek kétségeim — válaszolá indulatosan. A doktor Fairfax ur eljárása ellenkezik minden illemszabálylyal, valamint az orvosoknak egymás iránt tartozó tekintettel is; s az ügyet rögtön Nugente asszony elébe fogom terjeszteni. Határozzon ő közöttünk.

S egy lépést tett az ajtó felé.

De doktor Fairfax nem mozdult helyéből s Compton Alwyn csendesen a beszélő karjára tette a kezét.

— Doktor Selby ur, kérem álljon meg — mondá. Mielőtt e szobából távozna, van egy dolog, a mit tisztáznunk kell, s ha önnek van kellő bölcsesége, akkor ellentállás helyett segítségünkre lesz. Kisértse meg ön e szobából távozni, a nélkül, hogy minden hatalmában álló úton-módon ne igyekezzék bennünket a multban elkövetett hibájaiért vezekelve, kielégíteni, akkor ne számítson tőlünk semmi kiméltre, semmi kegyelemre.

S a mint Alwyn beszélt, hidegen a kandalló mellett levő székre mutatott.

Doktor Selby a beteg szobájának az ajtajához ugrott, de az be volt zárva belülről.

Doktor Fairfax mosolygott.

— Orvos ur — mondá — legyen türelemmel; a beteg, kinek sorsa felett ön annyira érdeklődik, jó ápolásban részesül s nincsen szüksége az ön orvosi segítségére. Én azt tanácsolnám önnek, hogy fogadja el a barátom tanácsát és adjon hálát a sorsnak, hogy tőlünk ezen nem érdemelt kedvezésben részesül s módot nyujtunk arra, hogy e gyalázatos összeesküvés bűnrészességének a következményeitől megszabaduljon.

— Uraim, az összeesküvés az önök részéről látszik lenni — mondá a fogoly, hangjában s modorában a sértett ártatlanság elkeseredését szinlelve. A mit önök tesznek, az túl megy a tréfán és tovább nem lehet kiállani; ezennel magyarázatot kérek különös részletükért.

— Megkapja — válaszolá doktor Fairfax nyugodtan; s mint az orvosi karnak, melyet ön meggyaláz, tagja, igérem önnek, hogy gyanúsítasomért bocsánatot kérve, elégtétellel szolgállok, ha ön az általam mély sajnálattal ismert tényeket meg tudja előttem hazudtolni. Compton, az általam tett lépésekre te vagy az autoritásom, de azt hiszem, nem vagy elkészülve vizsgálódásaim eredményére. A kezemben levő üvegben olyan folyadék van, mi minden élő teremtésre veszedelmes hatású volna, de a Nugente kisasszony esetében halált okozna. S ha nem csalódom, oly finom, de azért biztos hatású méreggel van vegyítve, a mi a betegségi jelekről ítélve, félek, hogy Nugente kisasszonynak már gyakran volt beadva.

A mint beszélt, az üveget Alwyn felé tartotta.

(Folytatása következik.)

OROSZORSZÁGI KÉP.

— Geibel Emmanueltől*) —

„A dél közel. A szán a lak előtt;
Mennünk kell már!” —

„Mért oly hamar? Ne még!
A boldogoknak nincs órája, mondják!”

„Bocsássatok! Ma nem; hosszú az út
S a hercegnőt is gondjaimra bízták.

A hűvös éj tán addig nem jön el,
Míg nem vezérlem atyja karjiba.” —

„Hát nincs marasztás?! Gróf, élj boldogul!
Viszontlátunk, — Isten veled!”

Elválnak;

A gróf a lépcsőn odalán halad,
S a hercegnőt a szánba fölsegíti,
Kezébe már a gyeplőt, — még köszön, —
Az ostor csattan s a szilaj fogat
Szélgyors futamban száguld már tova
Ezüst csengővel a sik hómezőn.

Némán, hallgatva ülnek, — míg a gróf
Szemét a téres pusztán jártatá szét,
Mely hófödöttén végtelenbe terjedt,
S majd fönn az égen, honnan néha tört csak
A felhőn át egy napsugár utat.

Szívén a hű: szerelmes volt a gróf
S kit bálványozott, közel volt . . . me ssze mégis! . . .

Hogy neje már — úgy szötte álmait —
Hogy most siet kiss otthonába véle

S ábrándjain, a mit majd véle élne,
Egy boldog élet képét színezé ki:

A nap munkáját estebéd követné,
Mit tréfa, bor s szerelme fűszerezne, —

Az alkonyórák, ott a kályha mellett, —
Aztán az éj . . . de nem folytathatá,

Mert átészikázott lelkén a tudat,
Marina hogy a dús herceg leánya,

Egyetlen ő, — a mily szép, oly beczés,
Oly jó, mint büszke s mint az, oly merev.

A gróf föleszmél, némán visszafojt
Fájó szívébe egy nyomott sóhajt

S a gyeplőszárt feszesbre huzza meg.

S a lány? Hallgatva ült az is, de ő még
A tegnapi esti bálról álmodott;

Hallá zenéjét, látta termeit,
A tükrök, lámpák fényes tengerében;

Gondolt a drága ékszerekre is,
De tán szivesben a gróf szép szemére,

Mely kérdve rajta tétován pihent,
Míg a Mazurkát jelzé az oboj.

S a mig rá gondolt, rózsás vére már
Arcát előnté és picziny feje

A hermelinből úgy sugárza ki,
Mint rózsabimbó csilla hó közül.

Es így haladtak: együtt két tüzes sziv,
Magukra ketten ott a rónaságon.

Igy, belviláguk képein merengve.
Mély elmerülten észre sem vevék,

Mint tornyosít felhőt felhőn az éj,
A mint lebegve, majd sűrűn a hó-

Pelyhek szállongtak szét a légen át.

Midőn a forgó szélviharban és
A ködhomályban örült tánczra kelt

Le s felcsapongva milljó hópehely,
S midőn hó fődte már az út nyomát is:

Waszillban akkor kelt az öntudat
S vadul megützte három gyors lovát.

A hó esett, a szán tovább repült;
Az est leszállt, ösvényt se látni már.

Az útiránnyal volt tisztába' csak
A gróf régóta és a lóba' bizva,

Hol útát vesztett, tartott ott irányt.

„Bár honn lehetnének! — így sóhajt Marina —
Mi zord idő!”

„Hercegnő csak nyugodtan!
Már ott vagyunk, egy óra sem telik.

*) Közlebről elhunyt jeles német költő egyik leg-
szébb költeménye.

A langy ital, az enyhe fényű termék
Ily út után mi kettős élvezet lesz!
Vigasztalódjék, — látom már a halmot,
Fűzfáival s e lankás hegytetőről
Az erdőt s kastélyt tisztán látni már!"

Marina hallgat, míg a hómezőn
Az uttalanba száll a gyors fogat,
A síkon át, a nagy halom felé.
Elérve már a hegy s Marina is
Örömpesve szétekint, — de jaj,
Nem látni ott még atyja kastélyát,
Se erdőt, utat, — hó körös-körül,
Fenyvessel váltakozva és az ég
Borul, csak egyre.

„Ah eltévedék,
Az utat vesztve és az éj közel.
Waszill, de félek!"

„Oh ezer bocsanat,
Hogy aggodalmat így okozva tán,
Beteljesült, mitől már rég remegtem.
De bátorság! Látom már: jobbra tértünk,
Csak balra menjünk, útunk ott vezet!"

És balra hajt, elérve már az erdő;
Egy szélrohám a felhőt szétszakítja
S ezer csillagnak büszke fénye gyul.
„Itt is viszen be út, — oh hála ég!
Mely a nagy útra épen rávezet,
S az majd a kastély mellett véget ér!
Muzsik, előre, gyorsan!" — szól Waszill,
Magát s a félénk lánykát bátorítván,
Kezéb' az ostor vigan pattogott.

De im! Mi visszhang? Oldalt, ott a szélen
Fölrí egy hosszan nyújtott tompa hang,
A mely mindegyre borzasztóbbra nő,
Éhes vadállat mord bögéseként.
Ott tul reá a másik hang felel,
S egy harmadik . . .

„Isten, irgalmas ég!
Mind farkas az!"

A fenyvesek között,
Előcsörtetve a bozóton át,
Röpül a szán után, mind, mind közelb,
A hang s megint csak fölvonitva szól,
Rá újra más felel, a mig az erdőn
Száz s száz üvöltő hang zsiabja zúg.

Marina már alél; a gyors lovaknak
Ostor se kell, halál félelme fízi
Őket tovább; Waszill kétségbeesve,
Gyeplőt eresztve s tartva pisztolyát
Meredten ült; — megvillant oldalán
Egy zöld szempár s fogat megvicsoritva,
Borzolt szőrrel rohant a ló felé
A vad. — Waszill reá ló és az állat
Végsőt üvöltve vérbe' hentereg;
Még bosszuért vonít.

Közelget egyre
Vad üldözőik rémes ordítása,
A kis lovaknak gyorsasága lankad
A lelketlen futásba s egyikök
Már roskadoz. — De im, az éji fényben
Waszill meglát nem messze, ott a szélen
Egy kis lakot, mit durva fából egy
Vadász emelt a télre est-tanyául.
Menhelyre jó, — a reszkető Marinát
Karán ölelve áttemelte már,
Mig künn a csorda osztozik lován.

„Bezárj' az ajtót, megtámasztja jól,
S mig a tetőn, egy kis nyíláson át
A csillagfény berez, addig Waszill,
Lágy prémszegett bndáját szétterítvén,
A hercegnőnek nyughelyet teremt.
Aztán figyelnek . . . oh, de rémes hangok! . . .
A farkascorda bősztült ordításán
Is hallani a hí lovak nyögését.
Egy pillanatra elhal a zsvaj,
És elpihen.

De jaj, már újra föl-
Sivalg — talán még-még vadabban is,
S iszonyatosban?! Oh a csorda már
Friss vértől ittas s ujat szomjuzik.
Waszill is hallja, hogy nyüzsg ott kívül,
A kunyhón és az ajtón hogy kapar,

S hogy ás a földbe éles karmival.
Már kúszik is . . . már fönn van a lapos
Fedélen is . . . „Istennél irgalom!
Veszve vagyunk!"

„Igen — felel Waszill —
Bejut a vad ott fönn, a kis nyíláson
S mi védtelen! . . ."

Egy halk imát remeg
És roskadoz Marina, — ám erőre kap,
Picziny kezét a gróf kezébe teszi:
„Isten veled — ugymond — mást álmodék,
Szébb almokat jövőre! . . . Ám legyen! . . .
Isten veled!"

E szó Waszillban is
Fölszít' a lángot s vallomást tesz ő is:
„Az élet kénye hallgatást parancsolt,
De a halál föloldja a peccsétet, —
S mig elmennék együtt a tulvilágra,
Halld azt a szót, mit évek óta már
Édes titokba' rejteget szivem:
Szeretlek!"

„Oh én is régóta . . . téged! . . ."
S zokogva roskad össze karjain,
Igy, egymás keblén, várják a halált, —
Álomba foly mögöttük a világ
S szerelmükkel, Istennel szíveikben
Már ott lebegnek gondolatba ketten
A tulvilágnak lépcsőin . . .

De hallga!
Lövés! . . . megint! . . . Vidám vadász-hakó,
És fátyalfény tör útát ő feléjük . . .
Az ajtó nyílt . . . az atyja jó, a herceg,
Ki lányát fölkeresni járva, itt
Repsve zárja újra keblére,
S megáldja szívből itt a szép frigyét, —
Életre azt, mit a halálra fűztek . . .

IFJ. SZÁSZ KÁROLY.

PESTI POSTA.

V.

Budapest, ápril 29.

enéztem az egész világot . . . vagy-
is: fönt voltam a Szt. Gellért he-
gyen, a hol mindenki nagyon fenn
hordja az orrát, még az a katona
bácsi is, ki pangató puskával ke-
zében, ott sétál a czitadella tetején
s mindenkivel érezteti, hogy egész Budapesten ő
a legmagasabb állásu egyéniség, kinek annyi
ezer meg ezer alattvalója van. Persze közeli-
teni sem mertem hozzá, pedig úgy szerettem volna
megkérdezni tőle, hogy mit őriz ott tulajdonképen?
Mit kell strázsálnia éjjel-nappal? . . . Eleinte azt
hittem alkalmasint Budapestet őrizi, hogy a néme-
tek és zsidók el ne vegyék tőlünk egészen, de rö-
g-tön beláttam óriási tévedésemet, mert hiszen an-
nak legnagyobb részét már úgy is elvették, zsidó
és német kézben van itt már majdnem minden,
különösen azok a nagy, czifra, kimagasló épületek,
melyek ide oly jól látszanak . . . ez tehát nem le-
het. A mit az a katona bácsi őriz, az bizonyosan
ezen a kősvényen belül lesz. De mi lehet az?
Valami szörnyű nagy kincs. Talán a magyar nép
adója van ott összehordva a czitadella udvarán? . . .
Oh az lehetetlen, hisz az oda be nem fér! hiszen
ha azt oda gyűjtenék, úgy a Gellért hegyen már
régen egy másik Gellért hegy emelkednék, maga-
sabb és nehezebb ennél! Nem, nem . . . az oly
tömerdek, hogy kiviszik más országba, a hol job-
ban elfér. Úgy talán a magyar nemzetnek a jö-
vőbe vetett reményét strázsálják itt, hogy az
a kicsi, a mi még megvan, ennyi csalódás után, el
ne repüljön? . . . Ez is lehetetlen! mert hiszen,
a mig az ide kerül, a bástya-nyílásokon kikandi-
káló ágyucsővek elé, — addig magától is szétesz-

lik minden remény. Persze! Persze! . . . De hát
akkor mi lehet ott?

E kérdés fölött tépelődtem órákig, mignem a
hegyoldalban egy görnyedt, kiaszott, ránczosképű
öreg asszonyt láttam leballagni, s nekem eszembe
jutottak a boszorkányok! Igen a híres Szt. Gellért-
hegyi boszorkányok . . . s ime azonnal világos
lőn előttem minden. Tehát tetszik tudni, a czi-
tadella udvarán őriztetnek halomragyűjtve mind-
azon seprőnyelek, piszkafák és szénvonó
lapátok, melyeken a boszorkány nénikék szom-
batonként körülnyargalászzák ős Budát, Mátyás
király palotáját, lidércz nyomást bocsátanak néhány
miniszter bácsira, hogy hadd álmodjanak új adók-
ról, halomra döntögetik reményeink tündérvárait,
megfürdenek az észak felől ránk tornyosuló fe-
kete felhőkben, sivalkodnak, hajráznak, kifütyölik
ezt az egész magyarosdi komédiát, aztán mikor
már beleuntak a szállingózásba s pirkadni kezd egy
kicsit valami szébb jövő hajnala, — akkor bead-
ják seprőjüket, piszkafájukat, szénvonó-lapátjukat
a czitadellába s a katona bácsik megőrzik azokat
a leggutgesinntebb buzgalommal.

Igy folyik ez már réges réig időktől fogva s
igy mondtam el a Szt. Gellért hegy történetét a
kis fiamnak, hogy emlékezzék rá vissza még ak-
kor is: mikor majd — — — képviselő lesz,
mert hát jó ezt tudni.

Különben innen a hegy tetejéről minden oly
főnséges, oly magasztos, oly lebilincselő. A ta-
vaszi nap enyhe sugara megtörlik a szőke Duna
hajain; a virágbimbók most fakadnak; a gyü-
mölcsfák fehérek — a leendő áldás apró csiráitól;
a pázsit zöld, a bokrok zöldek, az útjelző oszlopok
fekete-sárgák, a korlátfák fekete-sárgák, a várkapu
fekete-sárga . . . ah! minden oly szép! oly ma-
gasztos! . . .

Visszatérve az előbb mondottakra, most tu-
dom csak megfajteni, hogy mért gyülekeznek a mi
boszorkányaink — föltéve, hogy hazafias, magyar
boszorkányokról van szó, — épen ide a Szt. Gel-
lért hegyre? Semmi más okért, csak mert itt Bu-
dán, de különösen a város kimagasló pontján, a
legbátrabban megbeszélhetik egymással titkaikat
magyarul, nem érti meg szavukat egy ár-
va lélek sem, még ha rájuk lesne is, mert itt
azt a nyelvet nem ismerik!

Mult vasárnap kedvem kerekedett a nép kö-
zé vegyülni, hogy lássam az ország fővárosában
miként mulat a magyar nép?

Majdnem minden esztendőben hirdetnek pá-
lyázatot egy magyar népszínműre, mely a fővá-
rosban játszik; úgy okoskodtam tehát, hogy:
ha létezik fővárosi magyar népszínmű, úgy magától
értelődik, hogy kell a fővárosban magyar népnek
is lenni. Nem igaz? . . . No tehát lássuk! Borul-
junk az isteni nép keblére!

Kimentem Kőbányára, ott mára „bál-viga-
lom" van hirdelve. A „kerti helyiség" teleddelteli
vidám sörözőkkel, fűrgelábu tánczosokkal, kik úgy
járják a dreischrittet, hogy gyönyörűség néz-
ni, tomboló jó kedvvel kurjongatva közbe-közbe
„Tyu heir assza-juhhé!" Három szál Paganini
huzta lábuk alá az — operettet s megannyian rug-
ták a port, hogy csak úgy szikrázott a szemük.
Hát még azok a pofák!!! Válogatott cseh pimasz,
szemenszedett sváb, különleges tót, közbe-közbe
holmi talián kövágó, egy-egy német striczi és nyal-
ka Rákóczy Izidor s Hunyadi Jakab.

Ime, a magyar nép mulat! — — —

Mentem máshová. Mintha valami népdalt
czinczogna egy cigány arra lefelé. Megyek a hang
után s aztán látom s el vagyok telve gyönyörűség-

I évfolyam.

gel. Egy földig ázott atyafi muzsikáltatja magát s énekel torkaszakadtából:

„Etyo mék a féne mókát
Etes lelsem kólampom
Csicsone! . . .”

Ez nem rossz. Menjünk odébb egy házzal.

Amott a domb oldalában, zöld pázsiton heverésznek a vasárnapi kirándulók; nehánya hason fekve alszik a nyitott esernyő árnyában; másik része -- a szerelmesek -- karöltve jár-kele s virágot szed, csókolódzik s tekintget az égre: lesz-e eső? A gyermekek lapdázna a sikon: „Tu Hanzl! jetzt kum i!” „Haltz mau! bua!” „Stöll di auf Léni!” „Ansz! Czvá!” — — —

Ime a magyar nép mulat! — — —

Aztán még rossz néven vesszük, ha valami külföldi nagyság ide téved a fővárosba, hogy tanulmányozza a magyar nemzetet s a tanulmány után összeír tücsköt-bogarat, mindenféle hóbortot!

Kérdem hát, hol van Magyarország fővárosában, az ország szívében a magyar szellem? magyar érzés? magyar gondolkodás? . . .

Oda álltam Petőfi szobra elé s el-elnézgettem soká.

Kimentem Arany János sírházához s gondolatokba merülve álmadoztam soká, nagyon soká! . . . Erről majd jövőre.

GABÁNYI.

KORBULY BOGDÁN.

Egyszerű, zajtalan magányából egy nemzeti intézet élére állott és tíz évig megállta helyét az a férfi, ki a múlt héten vált meg a színház intendánsi állásától. Egy elvet képviselt, melynek tíz évi oly működéssel maradt hive, mely tömérdek anyagi áldozatába került. Érte elismerés, de azért érdeméhez méltó jutalma csak az, mi lelke előtt lebegett, midőn áldozatai sorát megkezdé: ha a színház önállósága nagy nemzeti feladatához méltó országos kezelése biztosítottatik. Ennek biztosítását mondá ki a közelebbi belügyminiszteri leirat, bár oly alakban, mely a kimondott elvet megrontja, alább szállítja. Korbuly akkor lépett az intézet élére, midőn bérlőnek akarták a színházat kiadni, most újra kísért e gondolat. Visszalépése fájdalmas hatást gyakorolt. Jelentőséget tulajdonit launk azon tisztelgésnek, azon önkényes, hamisítatlan buzgóságból származott tüntetésnek, melylyel a lelépő intendáns a színház régiebb tagjai megtisztelték. Midőn a tisztelgés részleteit közöljük, czélatosan tesszük, hogy fölleveníttessék a megható mozzanatot, melynek jelentőségét az elismerésen kívül Korbuly Bogdán szerény, de határozott meggyőződés által sugalt nyilatkozata fokozott. A tisztelgők nevében először Krasznay Mihály, színházunk legrégibb tagjainak egyike szólalt meg. A következő beszédet tartá:

Szeretett intendánsunk!

Ma 10 éve, hogy eljöttünk felkérni téged, hogy vedd kezébe elhagyott színházunk ügyét, színházunk sorsát és segíts rajtunk!

Te szíves kérésünket meghallgatva, szabad folyást engedted jó szívednek s 10 éven keresztül vezetted ügyeinket. Hogy minő sikerrel, azt bírni nem a mi tisztünk. Azt azonban nyíltan kimondhatjuk, hogy első gondolatod, az állandósítás eszméje, már magában elég érdem volna, hogy ne csak mi színészek hozzuk az elismerés koszoruját, a melyet e város minden lakójától kiérdemeltél.

Hogy milyen testületet szerveztél, hogy milyen előadásokat tartattál, — bizonyítja az, hogy a leg-

nehezebben előadható Shakspeare-darabok segéd-daraboknak voltak kitéve igazgatásod alatt.

Igazgatásod alatt két próbálkozás is történt, egyik volt a nagyváradi kirándulás s a másik a bécsi népszínház-diadal. Ezekből is téged illet a legtöbb dicsőség.

Szóval, mi örök hálánk kifejezését hoztuk e 10 évi áldozatkészségedért és kérjük, hogy az eddig irántunk tanúsított szeretetedet továbbra is kiérdemelhesd. Isten áldása rajtad és szeretett családodon!

E. Kovács Gyula beszéde.

Nagyságos uram!

Nem hideg illemnek, nem a szokásos formalitásoknak engedve jövünk hozzád. Szívünk hozott ide.

Azon őszinte ragaszkodás, mély hálaérzet, mely tisztelt személyed iránt mindnyájunkat oly édesen kötelez.

Egy évtizeden át voltál gyámola, oltalmazója azon intézetnek, melynek virulásától függ mindnyájunk jóléte, művészeti és egyéni boldogulásunk. Neked, erélyes fölépéseidnek, áldozatkész munkásságodnak köszönhető, hogy e kedvelt mű-intézet maig vállalkozó kezekre nem került, hogy a ránézve egyedül üdvös házi kezelés alatt a rendszeres művészeti élet oly jelentékeny színvonalra fejlődhetett, mely őt minden vidéki színházak felett, a budapesti nemzeti színház tözsomszédságába emelte. — Ki intézetünket szereti: minket is szeret. — Ki intézetünkért áldoz: minket is emel, boldogit.

S ki minket szeret, érdekünkért fáradoz: lehet-e azt nekünk nem szeretnünk? Különösen ha meggondoljuk azt is, hogy e tíz év lefolyása alatt alig volt ez intézetnek kisebb-nagyobb tagja, a kit jótéteményekben nem részesítettél volna.

Jól tudjuk mi, hogy midőn áldozataidat hoztad: jutalomra nem számítottál; de tudjuk azt is, hogy a közpályák érdemekben megöszült harcossainak az áldozás, a hasznos okozás öröme kivül, egyéb jutalmuk nincs, — mint az elismerés.

Ez elismerés kedves adóját hoztuk mi el neked. S midőn köszönetünket nyilvánítjuk a multakban, tőled vett jótéteményekért: kérjük az egek urát, hogy hasznos, áldásos életet terjessze ki az emberi élet legszélsőbb határáig. Tartson meg erőben egészségben, szeretteid, kedves családod javáért, polgártársaid — mindnyájunk öröme! Él soká!

Szentgyörgyi István beszéde.

Méltóságos ur!

Szeretett intendánsunk!

Búcsut venni jöttünk te hozzád, kihez minket annyi áldozatkész ténynek, annyi gondoskodó jótettnek számtalan kedves és hálás emléke fűz.

De szabadjon a búcsu perczében annak a reménynek is kifejezést adnunk, hogy e búcsu nem végbúcsu talán.

Erős a reménye, erős az óhajta a társulat minden régiebb tagjának, kik működésed áldásait élvezheték, hogy te távozol véglegesen arról a helyről, melyről most visszalépsz. Szabadjon remélnünk, hogy — megrendült egészséged teljes visszanyertével — ismét látni fogunk téged azon polczon, melyet ezuttal — hálás érzelmeink kíséretében — elhagysz.

A közeli viszontlátásig is élj boldogul szereteteid körében.

Korbuly Bogdán meghatottan és egyszerűen válaszolt a tisztelgőknek. A mit tett, mondá, szükségéből tette, melyet a színház érdekei parancsoltak, miket szíven visel. Akkor lépett az igazgatóság élére, mikor a színházat vállalkozónak akarták átadni s ő, semmint e szerinte káros administratio rendszeresítették, kezeibe ragadta a kormányzást. Az

állandósítás hive marad ő továbbra is s ha kell s ha a színházi választmány nem fogja osztani az ő nézetét, külön fölliratot intéz a miniszterhez a bérbeadás ellenében. Különben kifejezést adott annak is, hogy ő továbbra is érdeklődéssel kíséri a színház ügyeit s kérte a tisztelgőket tartsák meg őt szíves emlékekben. Aztán kezét szorított mindenikkel, mire a tisztelgés véget ért.

Másnap a színház karszemélyzete szép szere-náddal tisztelte meg szeretett intendánsát. Korbuly gazdag lakomát adott a színház régi tagjainak, mely alkalommal egymást érték a szívből szakadt jó kívánságok. Merítse Korbuly nemes törekvéséből azon emelő tudatot, hogy azon eszmét, melyet képviselt a kormány elismeri a hagyomány szentesíti és a jövő hamisítatlanul valóítani hivatott és valóítani is fogja.

SZÍNHÁZ.

Nadányi György.

(Szívre került ápril 26-án.)

Jól esett egy estét átélni azon ünnepélyes esték közül, milyent a kolozsvári közönség lelkes műpártolása a régi jó időkben gyakrabban csinált önmagának. A színház legkisebb zuga is tele volt. Emelkedett hangulat uralkodott, melybe elegikus meghatottság is vegyült és ez annál mélyebb tette a hangulatot. Nem csoda a meghatottság, mert a színház régi kedvencétől, egy szorgalmas és tehetséges művésznőtől, kinek nemes, szép alakja annyi fényt hozott a színpadra: Szacsavayné Boér Emmától vált el. Nem csoda az ünnepélyes hangulat sem, mert egy szerteomló társulat lelkes, összetartó művezetőjének jutalomjátéka volt. A közönség ki akarta Kovács Gyulának is fejezni elismerését a multra és benne helyezett bizalmát a jövőre nézve.

Ily hangulat a legjobban készít elő egy-egy valódi költői mű megértésére. Mert hiszen a költő ihletett hangulatát könnyebben megéri az, ki maga is meghatott. Kovács jutalomjátékául Szigligeti egy 100 aranyot nyert, 1862-ben megdicsért és magasztalt szomorú játékát: Nadányi Györgyöt választá ki, az erkölcsi léhaság, kicsapongás, mértékletlen kegyetlenség büntényei miatt utált és félelmetes alakká vált. Gyorsan sietett a bukás felé, rohant a sülyedés lejtőjén. A hazafias párt élén áll Nadányi: büszke, férfias jellem, kit neje, a gyöngé és gyöngéd, a csupa női ragaszkodásból és odaadó rajongásból szőtt Ilon nem tud rábeszélni, hogy a végsőig ellen ne álljon. Foglyul esik. Börtönbe vetetik jó barátjával Zámboval, kinek erőltlen, panaszkodó magatartása az egy évig tartó súlyos fogságban a daczos és türehtelen Nadányi György magasztos jellemét annál szebben domborítja ki. Azon párbeszéd, mely a neje becsületének árán fölemelkedett udvaronc Imrefi és György között, lefolyt Szigligeti legerőteljesebb alkotásai közé tartozik. Nadányi az első felvonásban a kérés, esdeklő Ilonnal szemben egy búcsuzó Hektor, egy epikus hős, ki a haza jobb jövőjéért folyó tusába megy. Nadányi, kit neje a második felvonásban meglátogat, a kitartó szenvedésért hihetetlen boldogsággal megjutalmazott Nadányi, e felvonás végén lép a drámai hősök által járt verejtékes: a sziv hulló vértől áztatott útra, mert a Nagy-Váradra, hol fogva van, váratlanul megérkezett Báthory iszonyu boszujától megrémült és a lelki küzdelmek közt át-

élt: kivégzési jelenet borzasztó erkölcsi nyomása alatt ölelő karjai közül kirohant. Ion a fejedelemtől kinyeri a kegyelmet és a dacos halálra teljes nyugalommal elkészült és az Imrefi gögös beszéde által fölingerelt Nadányi épen azon perczen, midőn Imrefi megparancsolja elhurcoltatását: kapja e kegyelmet. A meglepetés, a megdöbbenés, a kínos előérzet, az ép szív megsebhédeése... sodorja Nadányit a drámai küzdelem belső tusájába, mely őt bosszura ingerli és utoljára útonálló, orvgyilkossá süllyeszti. A megyesi országgyűlés előtt megalázva mindazok által, kiket a kegyetlen Báthory bukása diadalra juttatott, maga a bölcs és igazságos Bethlen Gábor által elítéltetik. A keblében dult sivár büntudathoz a közmegvetetés járul; a becsület harcában esik el, melyet a vérpadon akart magasztos emlékképen örökül hagyni gyermekének és imádott nejének.

Megsemmisülve áll mindannak romjai felett, mik lelke templomát alkoták. Ekkor emelkedik föl a Báthory által a legszigorubb erkölcsi kényszer útján megejtett Ion, a női hűség e szenvedő martírya, ki a gyalázatot nem akarta túlélni és öngyilkos merénnyel kísértett meg egy felvonásban kétszer: előbb száguldó lovan rohant egy mélység felé és csak a hű szolgálta, Gerő menté meg (a mint ezt elbeszéltek), azután a Györggyel átszenvedett nagy találkozás után, mely György nemes, emelkedett lelkét még magasabbra helyezi, hogy maga annál jobban érezze súlyosságát, már-már törrel szurja át keblét egy oly magán-jelenet után, mely melegen és szépen van írva, mely az anyai érzés tisztaságát többé élvezni nem tudó szerencsétlen Ion boldogtalanságának egész mélyét föltárja... Csak herohanó fia, Endre megjelenése menti meg, kinek karjaiban elomlik. Tehát siet be az országgyűlés elé Ion és Nadányi ártatlansága mellett tanúságot tesz és tanúságát azzal pecsételi meg, hogy az ország rendei előtt szurja le önmagát. Nadányi aláhanyatló nejét fölragadja, halottan öleli meg és ezután önmagát szurja át hősi csatákon villogott kardjával.

Mi az a tiszta tragikum? Dobozi, ki átszurja hitvesét, hogy meg ne becstelensék, epikus hősnek beválik. Nadányi, ki megtudván neje fájdalmas történetét, a féltésnek még csak árnyéka nélkül is: megbocsát neki és bosszút állni kész, sem egyéb. A bosszú sivár érzelmét átélheti az epikus hős is, mint Timamér, a „két szomszédvár“ hőse. Ez még nem tragikus hatású érzelmek. Meghasonlás Nadányi keblét nem marcsongolja, csak a megmásíthatatlan eset végzetes hatását éli át.

Nem dulja föl és szórja szét keble kincseit; más rabolja el és ő szegénységét érzi. Érzzi, hogy (a költő szép szavai szerint) egy fillér hiányzik csak boldogságának összegéből és e fillérral elveszti az egészséget. Hogy Ionnak megbocsát és bosszút áll: ez epikus elhatározás. Fentebb jelzém, hogy a második felvonás végső jelenetében, midőn kegyelmet nyer: lép a drámai hős útjára, mely őt a megsemmisülésig vezeti. E megsemmisülés azonban részvétet ébreszt, de felelmet aligha. A tragikai vétség től ment maradt e hős. Legfelebb annyi tragikai vétsége, hogy lovagias, becsületes tudó ember léte: orvgyilkos eljárásra kényszerítették. De ezt Nadányi nyíltan is megtenné. Aztán Báthory oly utált, megvetett, alattomos és esküszegő volt, hogy vele szembe némi igazolást nyerhet ez eljárás. Tehát a tragikai vétség annyi, hogy némi igazolást található bűn büntetése lesz a teljesen igazolatlannal cselekvésre illő büntetés. Ion elvesztése a bosszúvak dühének büntetése fejében: ez már súlyos, igen súlyos, de Nadányi lelki meghasonlására nem vezet. Ő egységes jellem marad. Ő nyíltan öli meg magát és fejezi be az egész ügyet. Különben is száműzetés érne. Ion volna az igaz tragikai alak, mert ő az erkölcsi kényszerrel szemben elveszti lelki erejét: nem tud hős nővé lenni, holott a helyzet ezzé avatta fel és ez által elveszti boldogságát és nem menti meg férjét, mert ez bosszút állván, az országgyűlés előtt erkölcsi halottá lesz: ő tehát a tragikai család egész súlyát átszenvedti és ekkor szabad elhatározásból szakítja ki magát gyöngeségének nyügei közül és halálával tesz tanúságot az igazság mellett. A többi alakok csoportja is csupán Báthory Gábort megbuktató párt küzdelmének epikus előadás keretébe illő csoport.

Főgyengéje a drámának, hogy az utolsó felvonás csattanós jelenete már nem hat. Mert mi váratlanosság van abban, hogy Ion kétszeri öngyilkossági kísérlet után, végre megöli magát? Nadányi férfi alakja maradt egész végig ugyanaz. Nem fejlődött, nem haladt. Míg a nyelv ereje is hanyatlak, mely pedig ugyancsak hatásos a második felvonás börtön- és Ilona magán jelenetében. Zordon hatású darab ez, melyre enyhe napfényt csak a börtöni találkozás rövid jelenete vet. Jellegje igazán talál a darab szelleméhez: „Mind hősök ők, mind férfiak.“ Véres küzdelem, fájdalmas epizódokkal: ime Nadányi György.

BAYARD.

KÜLÖNFÉLEK.

Kolozsvárt, 1884. május 3.

— A VÁROS SZÉPÍTŐ-EGYLET alaptökeje gyarapítására május 1-én tartá meg a Redoutte termében felolvasással egybekötött hangversenyt. A hangversenyt az egyetemi dalegylet egy csinos dallal nyitotta meg; ennek végeztével dr. Haller Károly, az egylet buzgó elnöke lépett a felolvasó asztalhoz, lelkes szavakban fejtegetvén az egylet célját, hasznát és munkakörét. Ez élénken megélt felolvasás után következett a műsor egyik legérdekesebb pontja: Balogh Györgyné urasszony által énekelt népdalok, melyek természetesen általánosan tetszettek, e tetszés pedig szünni nem akaró taps és ujjazásban nyilvánult. Hegedüs István által elszavalt alkalmi költeményt lapunk más helyén egész terjedelmében veszik olvasóink. — E szavazatot követte Gegenbauer „Magyar rhapsodia“ című szerzeménye, melyet zongorán adott elő Pálffy Berta kisasszony kellő hűvel és precizitással. — Szilágyi Ferencnek, szép bariton hanggal előadott soloja után, az egyetemi dalegylet éneke zárta be a művészi tekintetben teljesen sikerült hangversenyt, mely bizony sokkal nagyobb közönséget is megédesített volna.

— A TÁVOZÓK. Szacsvainé Boér Emma ápril 26-án szombaton lépett fel ez idők szerint utoljára színpadunkon Kovács Gyula jutalomjátéka alkalmával „Nadányi György“-ben; közönségünk perczekig tartó taps és virágözönnel adta tanujelét az elválás miatti szinte sajnálkozásának. — Vasárnap pedig a „Lelencz“ színpad kerületével Hubai Aranka és Réthy Laura búcsúztak el színházunktól. Hubai k. a. nem rég lett színházunkhoz szerződött s így nagyon rövid ideig lehetett kedvence közönségünknek s hogy valóban az volt, bizonyítja az a kilencz szebbnél-szebb koszorú s az a szünni nem akaró taps, melylyel búcsu fellépése alkalmával fogadták. — Réthy Laura k. a.-nak szintén nyújtottak fel egy koszorút s néhány szép dalát megújrázták.

— DR. HALLER KÁROLY, egyetemünk tudós tanárának tollából egy értékes jogi munka hagyta el a napokban a sajtót. Címe: „Észrevételek az általános magánjogi törvénykönyv tervezetének a dologi jogot tárgyzó részére.“ Szerző munkáját illetékes helyről történt felhívás következtében írta meg.

— „A TÜZOLTÓK“ cím alatt egy élénk tollal írt kis vígjátékot küldtek be szerkesztőségünkhöz. Az egy felvonásos vígjáték szerzője Hóri Béla. A darab egy néhány évvel ezelőtt színre is került helybeli tüzoltó-egylet javára.

— AZ ÚJ SZINTÁRSULAT. A kolozsvári nemzeti színház 1884/5 évre szerződött tagjai: 1. Dráma. Nők: Megyaszai Evelin, drámai és társalgási szende. Nagy Ibolyka, drámai és vígjátéki szende (október 1-től), Göncziné Teréz, drámai és társalgási anya, hősnő (október 1-től). Gerő Lina naiv. Krasznainé Mari, anya. Daróczy Ilka, fiatal hősnő. Cs. Pozsonyi Julia, fiatal anya. Körözi Kálmán, komika. Férfiak: E. Kovács Gyula, tragikus, főrendező. Szentgyörgyi István, drámai és kedélyes apa, rendező. Vedres Gyula, jellem színész és intrikus. Bihari Béla, fiatal hős és szerelmes. Zilahy Gyula, szerelmes, szeles. Ifj. Szilágyi Béla komikus, operette, buffo (szeptember 30-ig). Vendrei Ferencz, komikus. Krasznai Mihály, színész. Török Károly, színész és énekes. Sárdi Mihály Károly, színész. Váradi Albert, színész és énekes. Hatvani Károly komikus énekes. 2. Népszínmű és vígjáték. Nők: Rónaszékiné Vilma, népszínmű és operette énekesnő. H. Csillag Amália, operette és népszínmű énekesnő. Lángh Etel, alt, komika és népszínmű énekesnő. Kö-

Nyomatott Stein Jánosnál az ev. ref. kollegium bettivel Kolozsvárt.

czöl Etel, operette énekesnő. Férfiak: Megyeri Dezső, bonvivánt, szalon és jellem színész, operette, buffo (október 1-től). Farkas Gusztáv első tenor. Váradi Miklós, bariton, operette és népszínmű énekes. Hegedüs Ferencz, bassista, apaszínesz. Péntek József, tenor, népszínmű énekes. K. Nagy: Lányi Ernő. Űgyelő; Körözi Ferencz. Sugók: Váradi Ákos drámai. Nagy György énekes. Továbbá női- és férfi karszemélyzet.

— PACOR ALBERT tábornokot, az erdélyi honvéd-kerületnek városunkban tartozkodó jelenlegi parancsnokát e szolgálati állásában való meghagyás mellett a király ő felsége május 1-vel altábornagygyá nevezte ki.

— A KISFALUDY-TÁRSASÁG ápril hó 29-én ülést tartott Gyulay Pál elnöke alatt. A folyóügyek elintézése után György Vilmos olvasta fel Tolnay Lajosnak „Salamon király“ című hangulattal jes balladáját. A szép költemény tárgya a következő: Salamon Ikervárott mulat, épen karácsony napján. Veled van Vid tanácsosa, a ki egyre unszolja, hogy törjön László és Géza hercegek ellen. Salamon rááll s megtámadja a hercegeket. Az ütközet szerencsétlenül ütött ki a királyra, a ki menekülni kénytelen. Mosony várába megy anyjához, a ki nem akarja elfogadni, mert „Istent, embert csalt.“ Salamon megüti anyját s ez elátkozza fiát: „száradjon el a kezéd“ mondván. Az átok beteljesedett, mert Salamonnak nem találták csontját, hamvát soka. A tetszéssel fogadott költemény után P. Szathmáry Károly lépett a felolvasó asztalhoz, bemutatván „A rajz az esküdtészi tárgyalás előtt“ című humoros rajzát. Az érdekes ülés utolsó pontja Csáktornyay Lajosnak „Az öreg cseresznyefa“ című rajza volt.

— VÖRÖSMARTY MIHÁLY összes munkáinak egy új, teljes és diszkiadását indította meg Méhner Vilmos budapesti jónevű könyvkiadó. Gyulai Pál nagybecsű biographiája Vörösmartyról vezeti be a munkát s szintén ő lesz, ki a kiadás szellemi részét vezeti. Ez a kiadás az eddigieknél annyival teljesebb lesz, hogy majd egy kötetre menő Vörösmarty-ereklyét fog tartalmazni, melyeket sem a költő életében, sem azután eddig nem adtak ki sehol. A jelen kiadás füzetenként történik s egy füzet ára 35 kr.

— NAGY MIKLÓST, a „Vasárnapi Ujság“ szerkesztőjét érzékeny vesztesség érte. Neje, sz. Máczai Irma asszony ápril hó 27-én Új-Tátrafüreden meghalt.

— SZABÓ JÓZSEF esztergomi kanonok a napokban halt meg. Temetése ápril hó 29-én volt Esztergomban.

— WACHTER FRIGYES, Szebenmegye és Nagy-Szeben város volt főispánja f. hó 26-án 57 éves korában meghalt. Temetése általános részvét mellett folyt le.

— A BUDAI VÁRSZÍNHÁZBAN a „Székely közművelődés és gazdasági-egylet“ javára hétfőn este jó-tékonyczélú előadást rendeztek. A hangversenyt Szász Károly prologia nyitotta meg, melyet Felekiné asszony szavalt el nagy hatással. Ezt követte a „Tündérlak Magyarhonban“ című népszínmű, melynek előadásában a többek közt részt vettek Blaha Lujza, a Feleki-pár és Tamási József.

— A MAGYAR HIRLAP-IRODALOM STATISZTIKÁJA 1780 — 1880-ig Összeállította Szalády Antal. Ez érdekes statisztikai munka bevezetésül Ferenczi József ismerteti a hirlapirodalom 1780 előtti történetét. Visszatér egészen a rómaiak „acta diurni“-hoz, melyek csak úgy hirlap gyanánt szolgáltak azon kornak, mint mai közönségünknek a maga „Times“-ja, vagy „Pesti Napló“-ja. Még a könyvnyomtatás feltalálása után is dívtak az írott hirlapok, mint a velenceiek „noticiei critiche“-i, melyet egy-egy gazetta-pénzért lehetett olvasni, (innen a „gazetta“.) De már a XV. században találunk nyomtatott hirlapokat, miket a németek „Zeitung“-nak neveztek, (bár élethez kötve nem voltak), a francziák pedig „Feuillett Volantes“-nak. A legrégebb ilyen röpülő-iv 1474-ben nyomtatott. Az első magyarországi rendszeres hirlap 1705-ben indult meg, „Mercurius“ címmel, (a könyv czimlapján látható egy példányának mása), latin nyelven, mig Strassburgban már 1609-ben megindult egy „Zeitung“ nevű rendszeres hirlap. Az első napilap Londonban jelent meg 1702. márcz 11-én „Daily Courraul“ címen, Magyarország első napilapja a Jelenkor 1830-ban kezdődött. Az érdekes munka Lampel Róbert kiadásában jelent meg; ára 1 frt 70 kr.

Tartalom: Korunk árnyképe. Hegedüs István. — Az utolsó Bobori leány. Petelei István. — A korszellem épít. Hegedüs István. — Szinte feláldozták. Sári László. — Oroszországi kép. (Geibel Emmánuel től.) Ifj. Szász Károly. — Pesti posta Gabányi. — Korbuly Bogdán. — Színház. Nadányi György. Bayard. — Tárca: Párizs. De Gerando Atilla. — Különfélék. —

Negyed
Félév
Egész

H

gálva.
közáltalünk j
a nem
hanem
a forr
követel
szabad
tettünk
sos hi
vol lát
nünk.ros áll
irodalo
rásait
ság for
nagyjai
beszen
örzött
szük a
irodalo
ha, ta
vat és
az ifju
zások
kapadj
metlen
kivált
birnak
irodalo
hatalm

s á g. I